

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

TAIVALKOSKEN KUNTA TALOUSARVIO 2024 JA -SUUNNITELMA 2025–2026

SISÄLLYSLUETTELO

Kunnanjohtajan katsaus

1	YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
1.1	Yleinen taloudellinen tilanne	5
1.2	Kuntatalouden kehitysnäkymät	5
1.3	Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät.....	8
1.3.1	Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	8
1.3.2	Elinvoima ja työllisyys	9
1.3.3	Taivalkosken kunnan talous.....	11
1.4	Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa.....	15
1.5	Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa.....	16
1.6	Hyvinvointikertomus.....	18
2	KUNTAKONSERNIN STRATEGIA	19
2.1	Kuntastrategia Taivalkoski	19
2.2	Sitovat tavoitteet vuodelle 2024	21
2.3	Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä	27
3	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS.....	28
3.1	Talousarvion rakenne	28
3.2	Talousarvion sitovuus	30
3.3	Tilivelvollisuus.....	31
4	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	32
4.1	Käyttötalous lautakunnittain	32
4.2	Keskusvaalilautakunta	33
4.3	Tarkastuslautakunta	34
4.4	Valtuusto.....	37
4.5	Kunnanhallitus	38
4.6	Sivistyslautakunta	40
4.7	Tekninen lautakunta	62
5	TULOSLASKELMAOSA.....	67
5.1	Kunnan tuloslaskelma.....	67
6	INVESTOINTIOSA.....	69
7	RAHOITUSOSA.....	71
8	KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS.....	72
8.1	Kiinteistö Oy Siikataival.....	72
8.2	Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	73
8.3	Taivalkosken Kyläverkot Oy.....	74
8.4	Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	74

LIITTEET	75
Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	75

Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2024 talousarviosuunnittelussa kuntien on tullut suunnitella toimintaansa pienentyneillä määrärahoilla. Lakisääteisten palvelujen varmistaminen on ollut tärkeimmistä suunnittelun lähtökohdista. Talouden ylläpitämiseksi hyvällä ja terveellä pohjalla Taivalkosken kunta on etupainotteisesti tulevia vuosia ajatellen tehnyt talouden tasapainottamistoimia maaliskuusta 2023 lähtien ja toimenpiteet näkyvät myös vuoden 2024 talousarviosuunnittelussa. Uuden kuntastrategian mukaisesti talouden suunnittelun keskiössä ovat olleet lakisääteisten toimintojen lisäksi myös kunnan tuleva monipuolinen kehittäminen. Uusi visiomme ainutlaatuista tulevaisuutta Taivalkoskella sisältää uskon vahvaan tulevaisuuteen kunnassamme. Strategian mukaisesti eri tavoitteilla elinvoiman, elämänvoiman ja luonnonvoiman teemojemme pohjalta tavoitteemme on johdonmukaisesti kehittää Taivalkoskea, jossa nykyisillä kuntalaisilla ja tulevilla kuntalaisilla on mahdollisuus elää tasapainoista elämään turvallisessa ympäristössä hyvien palvelujen keskellä.

Muuttunut maailman tilanne ja meneillään olevat sodat Ukrainassa ja Gazassa aiheuttavat myös lieveilmiöitä Suomeen ja Taivalkoskelle. Inflaatio ja energiakriisi on nostanut hintatasoa, joka suoraan vaikuttanut kuluttajien kulutustottumuksiin ja toimeentuloon. Vaikka pahimmalta energiakriisin uhalta vältyttiin, on silti vielä sähkön hintataso huomattavan korkea. Korkea inflaatiotaso vaikuttaa vielä 2024 ja sillä on vaikutuksensa myös kunnan talouteen. Taivalkosken kunta pyrkii kehittämään uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa tulevan talousarviokautena ja huomioi uusiutuvan energiamuotojen hyödyntämisen myös kunnan uudisrakentamisessa.

Tiukan talousarvioraamin vuoksi tulevan vuoden investointeja tehdään noin 3 M€. Investoinnit kohdentuvat korjaamiseen ja toimintojen kehittämiseen. Valtuusto on tehnyt päätöksen päiväkodin rakentamisesta varhaiskasvatuksen väistötiloihin siirtämisen lisäksi. Muiden kiinteistöjen osalta tehdään linjauksia kiinteistöstrategian päivityksen yhteydessä kevään aikana. Kiinteistöjen osalta oleva korjausvelka on kunnan taloutta kuormittava tekijä, jonka hoitamisen osalta kunnan on tärkeä tehdä suunnitelma korjausvelan poistamiseksi. Tulevien vuosien osalta myös hyvinvointialueella vuokralla olevien kiinteistöjen vuokraustarve voi lisätä kunnan taloudellista painetta, mikäli hyvinvointialue päättää jättää vuokraamatta osan nyt vuokralla olevista kiinteistöistä.

Talousarviovuonna 2024 Taivalkosken kunta määrittä tuloveroprosenttikseen 7,9 %. Tulevan vuoden kokonaisverotuloennuste näyttää Taivalkoskelle 2024 noin 7.040.000 € verotuloja. Kiinteistöverolain muutoksen esityksen mukaisesti kunta määrittä rakennusten lisäksi myös maapohjalle kiinteistöveroprosentin ensimmäistä kertaa.

Taivalkosken kunta avustaa urheilu-, kyläseura-, kerho-, työllistämistä- ja yksilöurheilutoimintaa tulevana talousarviovuotena. Myönnettävät avustukset tukevat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä, jota kunta toteuttaa myös laajassa HYTE-toiminnassaan.

Taivalkosken kunnan väestö ikääntyy ja syntyvyys laskee eri väestöennusteiden näkökulmasta. Kunnan väkimäärä on vähentynyt muutaman vuoden aikana parilla sadalla henkilöllä. Osaa väkimäärän muutoksesta selittää luonnollinen poistuminen, mutta myös muut vaikutukset, kuten yritysten muuttuneet tilanteet sekä muut henkilökohtaiset syyt, jotka näkyvät asukasluvussamme. Taivalkosken kunta panostaa vahvasti muuttotappion kääntämiseen muuttovoitoksi eri toimenpiteillä tulevana talousarviokaudella uuden kuntastrategian mukaisesti muun muassa maksuttomalla varhaiskasvatuksella vuoden 2024 alusta alkaen ja tarkastelee uusien vuokra-asuntojen rakentamistarpeita sekä nykyisten vuokra-asuntojen korjaamista.

Covid-vuosien jälkeen matkailun elinkeino on piristymässä ja talvikausi 2024 näyttää positiiviselta. Muussa yritystoimintakentässä toiminta on myös vakaalla pohjalla. Yrityksiä kuormittaa edelleen osaavan henkilöstön puute. Tässä ongelmassa yrityksiä pyritään auttamaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, mutta myös hanke-toiminnoilla. Pohdittavana on myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen, jota kunnassa on tukemassa jo olemassa oleva kotouttamistyö.

Vuoden 2024 aikana Taivalkosken kunta valmistautuu TE2024 -muutokseen ja luo toimintapuitteet Taivalkoskelle tulevalle henkilöasiakaspalvelulle. Valmistautumiseen liittyy paljon henkilöstön kouluttamista ja toimintojen suunnittelua. Taivalkosken kunta tekee suunnittelua yhteistoiminnassa Kainuu-Koillismaan työllisyysalueella olevien kuntien kanssa. Taivalkoskelle on tärkeää, että jatkossa työllisyysasioissa kuntalaiset saavat henkilökohtaista palvelua omalla paikkakunnalla.

Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy:n rooli kunnan kumppanina eri elinkeinoelämän kehittämistoiminnoissa on tärkeä. Laajalla ja monipuolisella hanke-yhteistyöllä 2024 kehitetään monipuolisesti elinkeinoelämää ja yritystoimintaa. Yhteistyö mahdollistaa myös yli kuntarajojen tehtävän yhteistyön kehittämisen. Yhteistyössä on vahva katse tulevaisuuteen ja tahto löytää tavoitteellisesti keinoja kunnan elinvoiman edistämiseksi ja uusien yritystoimintojen kehittämiseksi.

Talousarvion laadinnan osalta tiedostamme kuntataloutta kuormittavat haasteet, mutta ne tarjoavat myös mahdollisuuden kehittää kunnan toimintoja älykkäämmin ja kestävämmiin sekä johdonmukaisemmin. Haasteet huomioiden haluamme kannustaa kuntalaisia aktiivisesti osallistumaan kunnan kehittämiseen ja vuoden 2024 aikana tulemmekin ensimmäisen kerran osallistamaan kuntalaisia osallistavan budjetoinnin kautta, jotta myös kuntalaiset voivat antaa mielipiteensä kuntamme kehittämiseksi.

Taivalkosken kunnan yhteisön voima on yhtenäisyydessä ja arvoissa, jotka pohjautuvat tasapainoiseen tavalliseen elämään, toisten kunnioittamiseen, vastuullisuuteen ja lähimmäisestä huolehtimiseen. Yhteisömme vahvuus pohjautuu lisäksi kehitysmuutoksen, sitkeyteen, lujaan tahtoon, luonnon kunnioittamiseen ja vahvaan osaamiseen.

Kutsun teidät kaikki kehittämään ja rakentamaan kanssamme tulevalle talousarviokaudella Taivalkosken ainutlaatuisista tulevaisuutta yhteisömme hyväksi.

Mirva Haataja
Va. kunnanjohtaja

1 YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalous

Maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Yhdysvaltojen, Japanin ja monen kehittyvän maan taloudet kasvavat melko nopeasti, mutta Euroopassa ja Kiinassa näkymät heikkenevät. Inflaatio on hidastunut, mutta pohjainflaatio on yhä nopeaa monessa taloudessa. Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen ylläpitää jännitystä Euroopassa, ja geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmankaupan näkymiä. Maailmankaupan kasvuennuste vuodelle 2023 on 2,6 prosenttia ja vuodelle 2024 2,9 prosenttia.

Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden tunnelma on viime aikoina ollut rauhallinen. Rahapolitiikan suunnan odotetaan muuttuvan ja lyhyiden markkinakorkojen kääntyvän laskuun, mutta nollakorkoihin paluuta ei ole näköpiirissä. Pitkien korkojen tuleva suunta on vielä epäselvä.

Kotimaan talous

Kotimaassa hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja eikä talouden ennakoita kasvavan vuonna 2023 edellisvuodesta. Vuonna 2024 hintojen nousu on kotitalouksien tulojen kasvua hitaampaa ja korkojen nousu on ohi. Kotitalouksien ostovoiman koheneminen lisää kulutusta ja vuoden 2024 bruttokansantuotteen ennakoitaan kasvavan 1,2 prosenttia. Talouskasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne.

Julkinen talous

Reaalitalouden heikkous yhdistettynä hintojen ja kustannusten nopeaan kasvuun iskee julkiseen talouteen vuonna 2023 toden teolla. Heikentynyt työllisyystilanne ja hidas yksityisen kulutuksen kasvu hidastavat verotulojen kasvua. Vuonna 2023 julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 % suhteessa BKT:een. Julkisen talouden suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemistä ennustejaksolla. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä eikä alijäämä tule pienemään ilman alueiden omia toimia. Sama tilanne on kuntatalouden osalta - kuntien alijäämät kasvavat ilman kuntien omia toimia.

Lähde: Taloudellinen katsaus - Syksy 2023 – Talousnäkymät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:65.

1.2 Kuntatalouden kehitysnäkymät

Kuntatalouden tilinpäätökset vuonna 2022

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos heikkeni vuonna 2022 hieman edellisen vuoteen nähden, mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos pohjautuu työllisyyden ja talouden hyvään kehitykseen ja siitä seuranneeseen verotulojen kasvuun. Vuoden 2022 luvut paranivat muun muassa myös kertaluonteisilla sote-kiinteistöjen myynneistä saaduilla tuloilla. Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta, mutta oli edelleen yli poistojen ja nettoinvestointien. Kuntien lainakanta kasvoi vuonna 2022 lähes 1,2 mrd. euroa edellisvuodesta. Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstietojen pohjalta käynnistetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyt Lemin ja Pertunmaan kuntien kanssa.

Kuntatalouden tilannekuva ja kehitysarvio

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan vuonna 2023 vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvästä verohännästä. Käänte heikompaan on kuitenkin edessä, kun alkuvuoden suotuisa tulokehitys hiipuu talouskasvun vaimenemisen vuoksi ja kuntien saamat poikkeuksellisen suuret verohännät poistuvat.

Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina 2024–2027, mutta nettoinvestointeihin se ei riitä. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutuspainetta tuleville vuosille.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Henkilöstö-kustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän korkealla tasolla muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva menojen kasvupaine poistui kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutuspainetta kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytyminenä. Lapsi- ja nuorisokäluokkien pienenemisen myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet vuonna 2024

Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus.

Syksyn kuntatalousohjelman mukaan kuntien peruspalvelujen valtionosuus laskisi vuonna 2024 vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. euroa. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista.

Jotta kuntataloudesta siirtyisi uudistuksen yhteydessä yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, olisi syksyn arvion mukaan tullut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vähentää vuodesta 2024 alkaen pysyvästi noin 224 milj. euroa. Siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtionosuuden vähennys olisi huomioitu vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025, minkä vuoksi peruspalvelujen valtionosuuteen olisi kohdistettu 112 milj. euron määräaikainen vähennys kyseisinä vuosina.

Vähennyksen määrä tarkentui marraskuussa 2023, kun sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat päivitettiin lopullisiksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua. Lopullisten verotulotietojen perusteella laskettu valtionosuuksien vähennystarve muuttui niin, että vuodesta 2024 alkaen kuntien valtionosuuksien pysyvä vähennystarve olisi 224 milj. euron sijaan 501 milj. euroa ja vuotta 2023 koskeva määräaikainen vähennys 112 milj. euron sijaan 250 milj. euroa. Laskelmapäivityksen vaikutuksia kuitenkin lievennetään lykkäämällä vähennyksiä vuosille 2025–2027.

Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon.

Hallituksen päätöksistä kuntataloutta vahvistava on puolestaan päätös yleisen kiinteistöveroprosentin eriyttämisen ja maapohjaan kohdistuvan alarajan korotus, joka nostaa kuntien kiinteistöverotuloja noin 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoituksen tasapainotilaa mitataan toiminnan ja investointien rahavirtaan perustuen. Toiminnan ja investointien rahavirta -käsite ilmaisee negatiivisena kunnan paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta heijastaa mahdollisuutta lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin laskemiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan vuonna 2023 vahva lähes kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuoden 2023 vahvaa tilannetta selittävät pitkälti verotulot ja erityisesti kunnallisverotulot, joissa näkyvät vielä aikaisempien vuosien veroprosenteilla maksuunpannut verot. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee vuonna 2024 kaikissa kuntakokoryhmissä, kun sote-uudistuksen verohännät poistuvat ja valtionosuuksiin tehdään sote-uudistuksen siirtolaskelman tarkentumisen edellyttämä vähennys takautuvasti vuodelta 2023. Vuosina 2025–2027 toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen. Kunnallisvero-prosenttiin kohdistuu nousupainetta kaikissa kuntakokoryhmissä vuosina 2024–2027, mutta koko maan tasolla kunnallisveron laskennallinen korotuspaine pysyy suhteellisen maltillisella tasolla. Vuonna 2023 negatiivisen vuosikatteen kuntia on vain muutama, mutta kehyskauden loppua kohden määrä nousee pienissä kunta-kokoryhmissä. Veropohjan heikkeneminen voi muodostaa uhkan varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografia- ja muuttotappiokehitys jatkuu ennustetun kaltaisena. Myös niiden kuntien lukumäärä, joiden taseessa on kertynyt alijäämää kasvaa kehyskauden loppua kohden.

Suunnitelmavuosien 2025–2026 muutoksia

Työ- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntien vastuulle laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vajaalla 900 milj. eurolla vuonna 2025. Myös valtionosuudet kasvavat voimakkaasti, kun työ- ja elinkeinopalveluiden myötä kunnille siirtyvät kustannukset sekä uudistuksesta aiheutuva kasvu kuntien etuusmenoissa kompensoidaan kunnille. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella, mikä näkyy vuonna 2025 etenkin henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna.

Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle kevälistuntokaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

Lähde:

Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027 - Syksy 2023 – Kunta-asiat. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:70.

Taloudellinen katsaus - Syksy 2023 – Talousnäkömät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:65.

VM tiedote 17.11.2023: Vuoden 2022 verotuksen valmistuminen aiheuttaa muutoksia sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin

VM tiedote 23.11.2023: Kuntakohtaiset sote-rahoituslaskelmat sekä valtionosuuslaskelmat on julkaistu

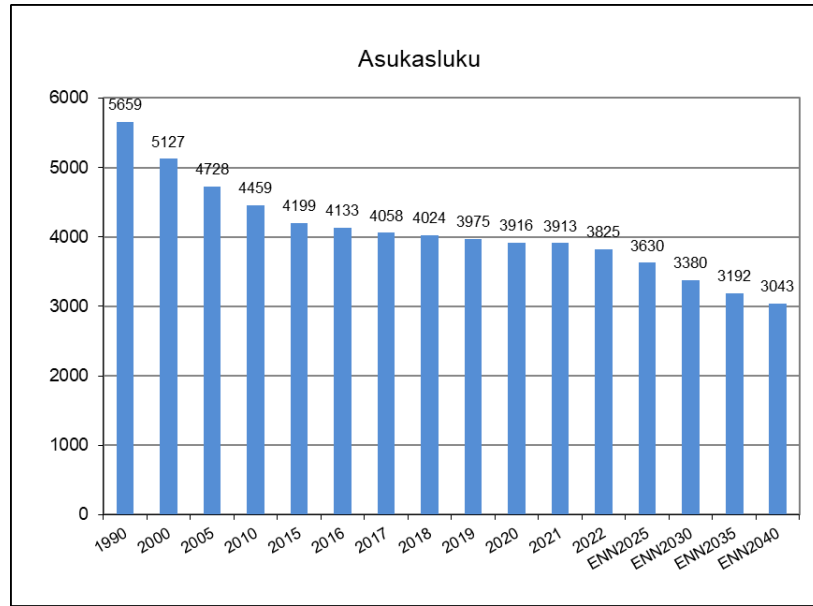
1.3 Taivalkosken kunnan kehitysnäkymät

1.3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

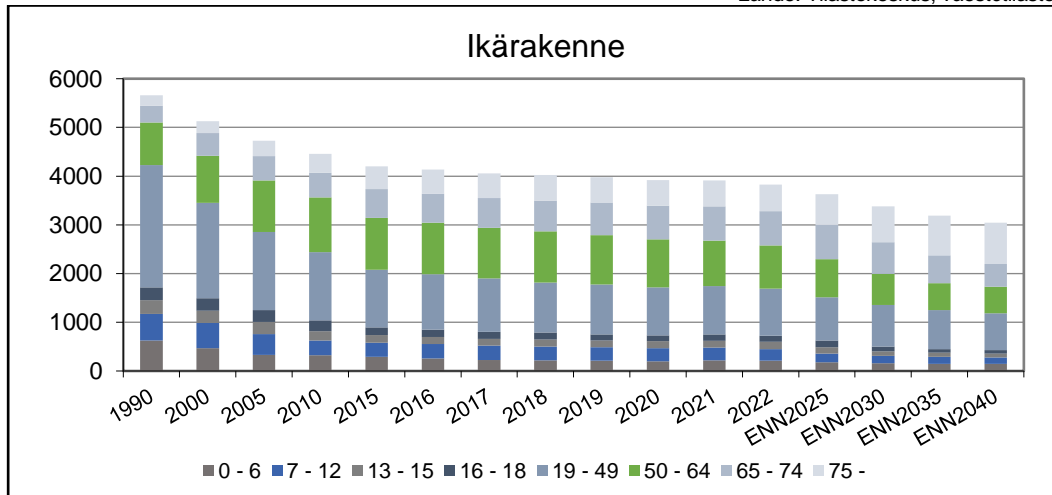
Vuonna 1879 perustettu Taivalkoski kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Naapurikuntia ovat Suomussalmi, Pudasjärvi, Posio ja Kuusamo.

Taivalkosken pinta-ala on 2.651 km², josta vesipinta-alaa on 213 km² eli 8,0 %. Taivalkosken asukasluku edellisvuoden lopussa 31.12.2022 oli 3.825. Kunnan asukasluku 31.10.2023 oli 3.752 asukasta ja kunnan väestötiheys 1,42 asukasta/km². Talousarviovuoden 2024 laskelmissa on asukaslukuna käytetty 3.730.

Kunnan väestöennuste on aleneva. Väestömäärää vähentää syntyvyyden aleneminen ja muualle pois muutto. Nuorten ikäluokkien osuus tulee entisestään laskemaan ja vanhojen ikäluokkien kasvamaan. Taivalkosken kunnan väestön ikärakenteessa yli 65-vuotiaiden osuus nousee vuosittain.

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

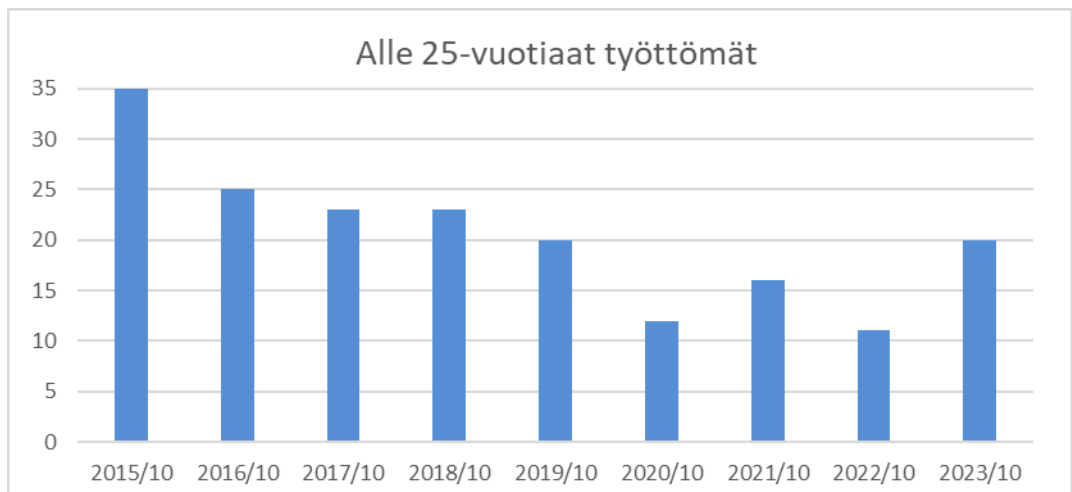
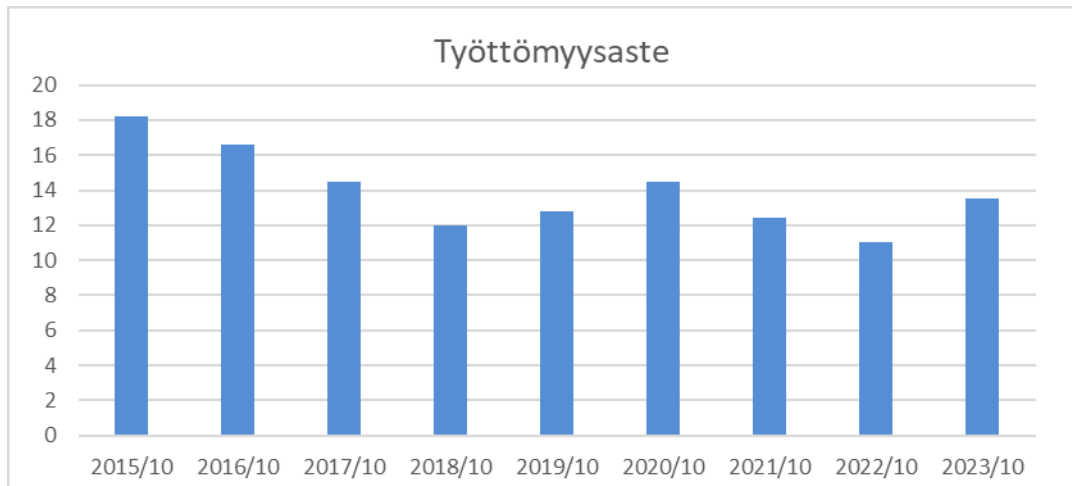
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

1.3.2 Elinvoima ja työllisyys

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan työttömyysaste vuoden 2022 lopussa oli 10,9 %, samoin kuin vuoden 2021 lopussa. Taivalkosken kunnan työttömyysaste vuoden 2022 lopussa oli 11,8 % (13,8 % vuonna 2021).

Lokakuussa 2023 Taivalkosken kunnan työttömyysaste 13,5 % (10/2022 11,0 %) oli Pohjois-Pohjanmaan kolmanneksi korkein. Koko maan työttömyysaste lokakuun lopussa oli 9,7 % ja Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen työttömyysaste 10,9 %. Pohjois-Pohjanmaalla oli lokakuun lopussa 20 600 työtöntä työnhakijaa, mikä on 3 100 työtöntä enemmän kuin vuosi sitten. Lokakuussa 2023 työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 214, joista pitkäaikaistyöttömiä 64.

Lokakuun aikana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueella ilmoitettiin avoimeksi 3.500 uutta työpaikkaa. Uusien avoimien työpaikkojen määrä oli 860 vähemmän kuin vuosi sitten. Määrällisesti eniten uusia työpaikkoja oli avoinna palvelu- ja myyntityöntekijöille (1 000 paikkaa, mm. kiinteistöhuollon työntekijät, myyjät, ravintola- ja suur-
taloustyöntekijät sekä tarjoilijat), rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöille (800 paikkaa, mm. hitsaajat ja kaasuleikkaajat, muut rakennustyöntekijät, talonrakentajat sekä moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat) ja ryhmälle muut työntekijät (600 paikkaa, mm. toimisto- ja laitossiivoajat, avustavat keittiötyöntekijät sekä rakennus-
alan avustavat työntekijät).

1.3.3 Taivalkosken kunnan talous

Taivalkosken kunnan vuoden 2022 tilinpäätös oli 2,3 milj. euroa ylijäämäinen. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat suurilta osin saadut koronakorvaukset (0,6 milj. euroa), ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämiseen liittyvä siirtyvien erien luovutusvoitto (0,2 milj. euroa), 0,9 milj. euroa edellisvuotta pienemmät erikoissairaanhoidon kustannukset sekä edellisvuotta suuremmat verotulot ja valtionosuudet. Kunnan verotulot kasvoivat vuonna 2022 0,6 milj. euroa edellisvuodesta. Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta yleinen positiivinen talouskehitys sekä sen vaikutus työllisyyteen kasvatti sekä kunnan tuloveroa että yhteisöveron tuottoa. Myös kunnan valtionosuudet kasvoivat lähes 0,6 milj. euroa. Alkuperäisten vuoden 2022 valtionosuuspäätösten mukaan kuntien valtionosuudet olisivat kasvaneet vuonna 2022 valtakunnallisesti noin 580 miljoonalla eurolla (n. 5,8 %) vuodesta 2021. Heinäkuussa 2022 peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin varattu osuus valtionosuuksista jaettiin kaikkien kuntien kesken. Lisäksi verotulomenetyksen kompensatiota lisättiin 101 miljoonalla eurolla. Syynä oli työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkasi kuntien verotuloja ja hyvitetiin kunnille valtionosuuksien kautta.

Vuoden 2023 talousarvio on 1,0 milj. euroa alijäämäinen. Merkittävä vaikutus alijäämäväliseen talousarvioon on ollut sopimus kunnan toisen asteen koulutuksen alijäämän kattamisvelvollisuuteen liittyen. Vuoden 2023 aikana käyttötalouden määrärahoja on esitetty siirrettäväksi investointiosan kalustohankintoihin 35 tuhannen euron edestä. Siirrot tulevat valtuuston päätettäväksi joulukuussa 2023. Lisäksi joulukuussa valtuuston päätettäväksi on tulossa sivistyslautakunnan hakema lisämääräraha 345–380 tuhatta euroa sekä 50 tuhannen euron lisämääräraha lisäpoistojen tekemiseen kunnan kiinteistöihin liittyen. Mikäli edellä mainitut määrärahamuutokset hyväksytään, on vuoden 2023 muutettu talousarvio 1,39 milj. euroa alijäämäinen.

Lokakuussa 2023 kunnan tilikauden ylijäämä on 1,1 milj. euroa. Toimintatuotot ovat lähes talousarvion mukaiset, toteuma 82,5 % (laskennallinen 83,3 %). Toimintakulut sen sijaan ovat 1,1 milj. euroa alle talousarvion. Toimintakulujen alitus aiheutuu lähes puoliiksi kunnanhallituksen eri toimintojen sekä teknisen lautakunnan (kiinteistöt) kesken. Lisäksi kunnan korkokulut ovat toteutuneet arvioitua pienempänä, sillä toimintakulujen ja investointimenojen toteuduttua talousarviota pienempänä ei kunnalla ole ollut tarvetta nostaa uutta lainaa vuonna 2023.

Vuoden 2024 talousarvion ja suunnitelmavuosien lähtökohdat ovat haasteelliset. Kunnan taloutta haastaa ennusteet toisen asteen koulutuksen alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja TE-palvelut 2024 -uudistukseen valmistautuminen 1.1.2025 alkaen. Sote-kiinteistöjen osalta haasteena on hyvinvointialueen ratkaisut kunnalta vuokrattujen kiinteistöjen osalta vuoden 2025 jälkeen, kun vuokrausvelvoite päättyy. Kiinteistöihin ja niiden säilyttämiseen, purkamiseen tai myymiseen liittyvillä ratkaisuilla tulee olemaan iso vaikutus kunnan talouteen tulevina vuosina.

Verotulot

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille siirtyivät tehtävien mukana myös kustannukset sekä siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja. Osa tulojen siirrosta toteutettiin alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä, jolloin Taivalkosken kunnan tuloveroprosentiksi muodostui vuodelle 2023 7,86 %. Yhteisöveroa siirrettiin kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta.

Vuoden 2023 tuloveroprosentti määrättiin edellä mainitun sääntelyn johdosta prosentin sadasosan tarkkuudella. Vuoden 2024 tuloveroprosentit tuli määrätä prosentin kymmenyksen tarkkuudella, minkä johdosta kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat vuodelle 2024. Taivalkosken kunnan osalta pakollinen tuloveroprosentin pyöristys päätettiin ylöspäin, ja kunnan vuoden 2024 tuloveroprosentti on näin ollen 7,9 %.

Vuoden 2024 osalta yleinen kiinteistöveroprosentti eriytettiin rakennusten ja maapohjan osalta. Eriyttämisen yhteydessä maapohjan veroprosentin alarajaa korotettiin 0,93 prosentista 1,3 prosenttiin. Muutoksen myötä Taivalkosken kunnan oli korotettava maapohjan kiinteistöveroprosenttia 1,03 prosentista 1,30 prosenttiin. Muilta osin kiinteistöveroprosentit pysyivät samalla tasolla kuin vuonna 2023.

Vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti, rakennukset 1,03
- yleinen kiinteistöveroprosentti, maapohja 1,30
- vakituiset asunorakennukset 0,45
- muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,03
- rakentamattomat rakennuspaikat 2,00
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00
- voimalaitokset 3,10

Talousarvion verotuloennusteet pohjautuvat Kuntaliiton kuntakohtaiseen verotuloennusteeseen (10/2023). Verotuloja kunnalle arvioidaan kertyvän vuonna 2024 yhteensä 7,0 milj. euroa, mikä on samalla tasolla kuin vuoden 2023 tilinpäätösennuste.

	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	Muutos €	Muutos TA 2024 vs. TPE 2023
Kunnan tulovero	10 932 146,46	4 696 000,00	4 776 000,00	4 919 000,00	143 000,00	3,0 %
Kiinteistövero	936 666,90	925 000,00	1 014 000,00	1 060 000,00	46 000,00	4,5 %
Yhteisövero	2 284 483,08	1 457 000,00	1 269 000,00	1 061 000,00	-208 000,00	-16,4 %
Yhteensä	14 153 296,44	7 078 000,00	7 059 000,00	7 040 000,00	-19 000,00	-0,3 %

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuoden 2024 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkotietoihin. Valtionosuuksien määräksi vuodelle 2024 on arvioitu 8,7 milj. euroa, joka on lähes vuoden 2023 tasolla. Valtionosuuksiin merkittävin vaikuttava tekijä on sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle, ja tehtävien sekä tehtävien mukana siirtyvien kustannusten ja siirtyviä kustannuksia vastaavan rahoituksen siirtyminen valtio hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kuntien veroprosentteja leikattiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksikköä rahoituksen siirtämiseksi, ja loppuosa rahoituksesta siirretään siirtyneitä kustannuksia vastaavaksi valtionosuuksien kautta. Vuoden 2022 verotuksen valmistumisen myötä kuntien valtionosuuksien lisäleikkaustarve on Valtiovarainministeriön tietojen mukaan 80 euroa per asukas, mikä tarkoittaisi Taivalkosken kunnan osalta noin 0,3 milj. euron leikkausta. Verotuksen valmistumisen vaikutusta ei leikata kunnilta kuitenkaan vuonna 2024 vaan se siirtyy tasattavaksi vuosien 2025–2027 valtionosuuksista.

	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	Muutos €	Muutos TA 2024 vs. TPE 2023
Peruspalveluiden valtionosuus	14 464 411,00	6 605 350,00	6 617 978,00	6 159 095,00	-458 883,00	-6,9 %
Verotulojen tasaus	3 603 740,00	1 421 130,00	1 421 923,00	1 837 643,00	415 720,00	29,2 %
Opetus- ja kulttuuritoimen VOS	-162 958,00	-82 873,00	-94 740,00	-94 740,00	0,00	0,0 %
Verotulomen. Kompensaatio	2 548 011,00	780 839,00	765 347,00	774 632,00	9 285,00	1,2 %
Yhteensä	20 453 204,00	8 724 446,00	8 710 508,00	8 676 630,00	-33 878,00	-0,4 %

Toimintatuotot

Toimintatuottoja (ulkoiset) arvioidaan kertyvän noin 5,5 milj. euroa.

Toimintakulut

Toimintakulut ovat noin 19,4 milj. euroa. Toimintakulujen merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut 8,7 milj. euroa ja palvelujen ostot 6,7 milj. euroa.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintakate on noin -13,9 milj. euroa ja vuosikatteen arvioidaan noin 1,8 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä n. -18 tuhatta euroa.

Poistot

Poistot ovat noin 2,0 milj. euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja.

Tilikauden alijäämä

Vuoden 2024 talousarvio on alijäämäinen noin 0,2 milj. euroa. Myös suunnitelma-
vuodet ovat alijäämäisiä. Suunnitelmakauden alijäämä on yhteensä 1,7 milj. euroa.
Kunnan taseessa on kertyneitä ylijäämiä 31.12.2022 16,1 milj. euroa.

Taloussuunnitelman alijäämäisyyden myötä kunnan tulee laatia suunnitelma talouden tasapainottamiseksi.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit vuodelle 2024 ovat yhteensä 3,1 milj. euroa.

Lainat

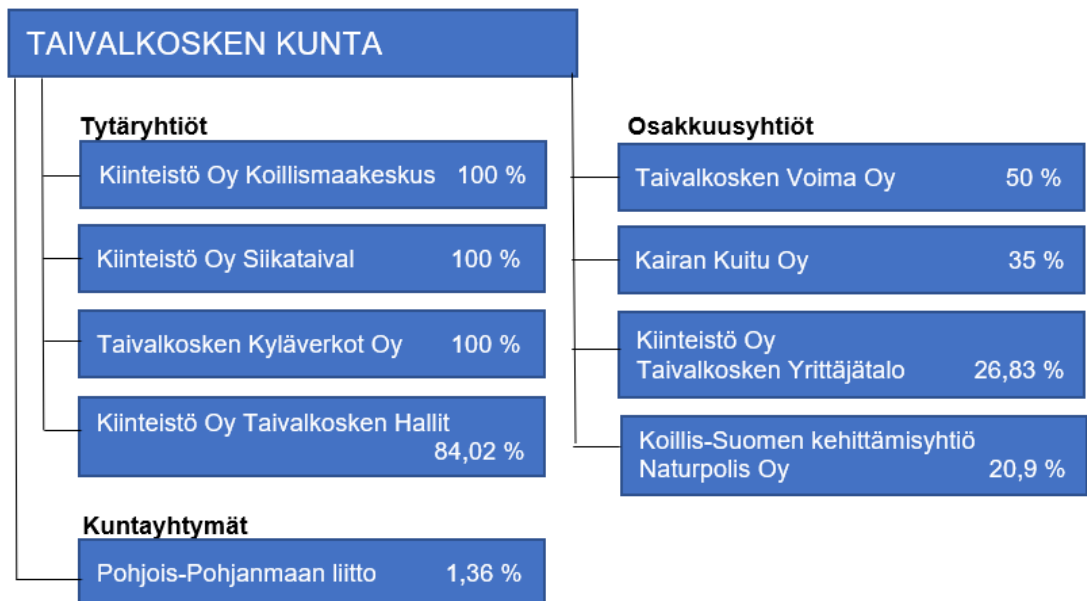
Taivalkosken kunnan lainamäärä 31.12.2023 tulee olemaan 5,2 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu ottamaan lainaa 3,0 miljoonaa euroa. Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia. Lainatarvearvion toteutuessa kunnan lainamäärä vuoden 2024 lopussa on 7,2 milj. euroa, mikä on noin 1.980 euroa/asukas.

1.4 Taivalkoski-konserni ja muutokset konsernirakenteessa

Taivalkosken kunnan tytäryhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Koillismaakeskus (100 %), Kiinteistö Oy Siikataival (100 %), Taivalkosken kyläverkot Oy (100 %) sekä Kiinteistö Oy Taivalkosken hallit Oy (84,02 %).

Taivalkosken kunnan osakkuusyhtiöitä ovat Taivalkosken Voima Oy (50 %), Kairan kuitu Oy (35 %), Kiinteistö Oy Taivalkosken Yrittäjätalo Oy (26,83 %) sekä Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy (20,9 %).

Kuntayhtymissä kunnalla on lisäksi omistusosuus (1,36 %) Pohjois-Pohjanmaan liitossa.

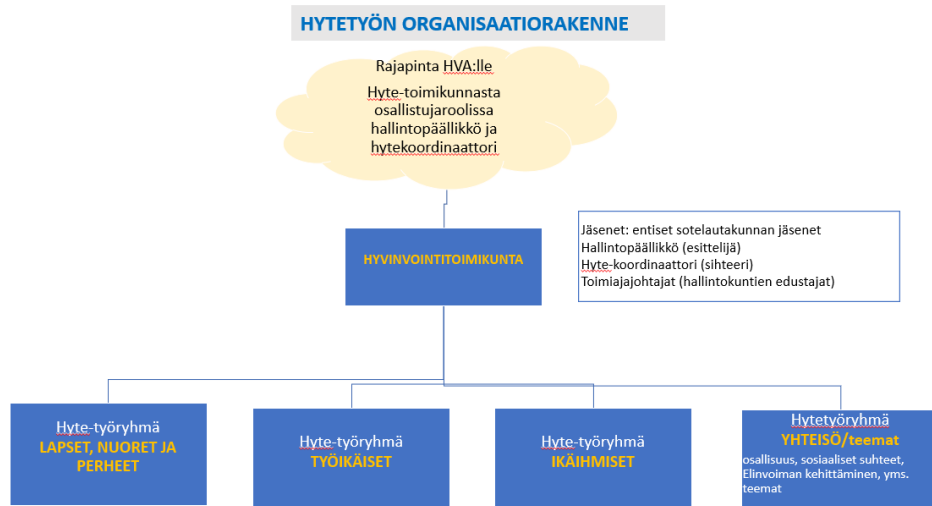

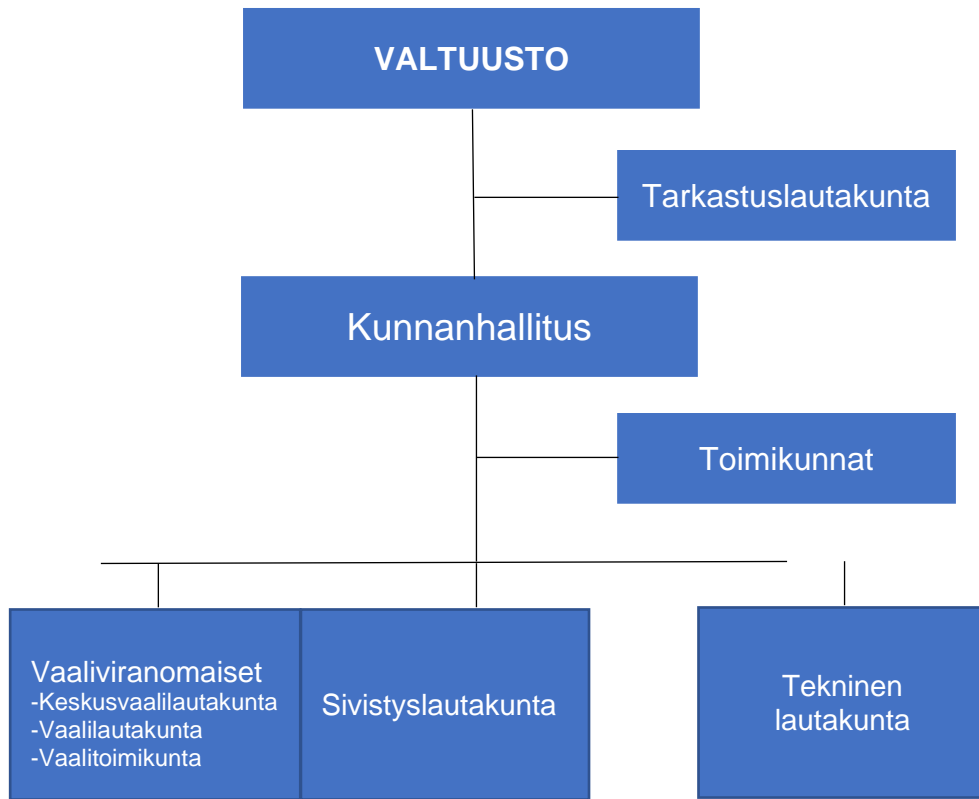
1.5 Taivalkosken kunnan organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille aiheutti muutoksia sekä Taivalkosken kunnan luottamushenkilöorganisaatioon että henkilöstöorganisaatioon 1.1.2023 alkaen. Sosiaali- ja terveystoimen tehtävien siirtyessä hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveyslautakunta lakkasi samoin kuin sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöorganisaatio.

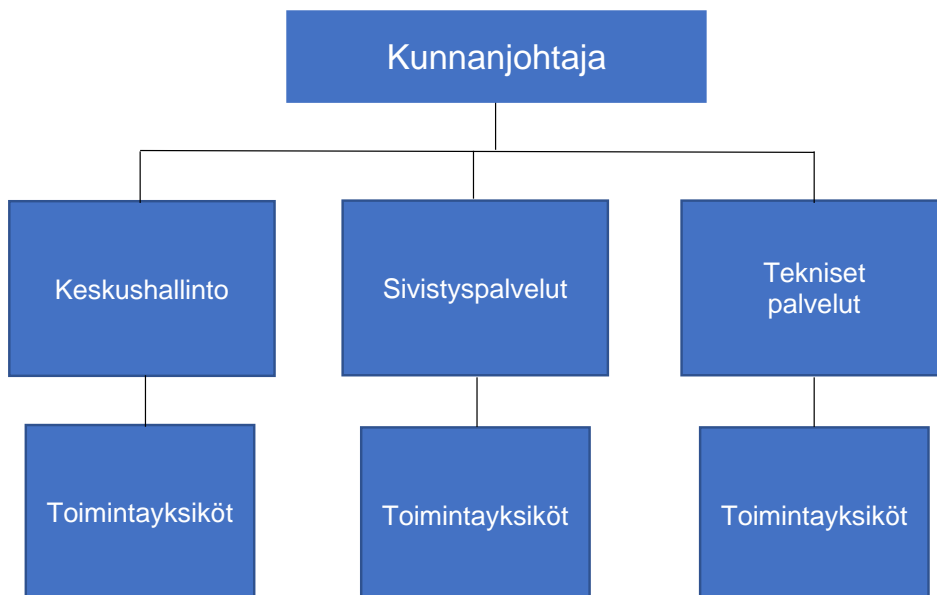
Sosiaali- ja terveystoimen toimialalla olleet tehtävät kotouttamiseen ja eläinlääkintähuoltoon liittyen siirtyivät kunnanhallituksen/keskushallinnon toimialueelle. Samoin siirtyi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuuden koordinoivastuu. Kunnanhallituksen alaisuuteen perustettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) toimikunta, jonka jäseniksi tulivat entisen sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenet. HYTE-toimikunnan alaisuudessa toimii työryhmiä, jolla jokaisella on oma vastualueensa: lapset, nuoret ja perheet; työikäiset; ikäihmiset sekä yhteisö/teemat (mm. osallisuus, sosiaaliset suhteet, elinvoiman kehittäminen).

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

HENKILÖSTÖORGANISAATIO

Hallintosäännön 17 §:n mukaisesti keskushallinnon toimialaa johtaa hallintojohtaja, sivistyspalvelujen toimialaa johtaa sivistystoimenjohtaja ja teknisten palvelujen toimialaa johtaa tekninen johtaja.

1.6 Hyvinvointikertomus

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) säättää, että kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kunnan on osallistuttava 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on kuntastrategian painopistealue. Strategian painopistealueet määrittävät suunnan kunnan kehittämiselle ja painopisteiden tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnan talousarvioiden ja -suunnitelmien valmistelua ja laatimista sekä ohjaavat kunnan jokapäiväistä toimintaa.

Valtuusto on hyväksynyt 21.10.2021 § 73 Taivalkosken kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vuosille 2021–2024. Taivalkosken kunnan laaja hyvinvointikertomus toimii kunnan hyvinvointijohtamisen strategiatyön työvälteenä ja osana kunnan toiminta- ja taloussuunnittelua. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ikäryhmittäin. Kertomukseen kuuluva hyvinvointisuunnitelma sisältää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, joiden saavuttamiseksi on määritelty toimenpiteet, resurssit ja arviointimittarit, joita seurataan vuosittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilanteesta raportoidaan vuosittain valtuustolle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä hoitavat kunnanhallituksen alaisena kunnan HYTE-toimikunta ja HYTE-työryhmät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on poikkihallinnollista kaikkia kunnan toimialoja koskevaa toimintaa. Ikäryhmä- ja teemakohtaiset HYTE-työryhmät tuovat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaan kuntalaisten, yhdistysten ja eri ammattiryhmien näkemystä ja osallisuutta.

HYTE-työryhmien osallisuutta päätöksenteon valmistelussa kehitetään edelleen suunnitelmavuosina ja tavoitteena on, että työryhmien näkemyksiä käytetään laajemmin muun muassa päätösten vaikutustenselvityksissä ja valmistelussa.

2 KUNTAKONSERNIN STRATEGIA

2.1 Kuntastrategia Taivalkoski

Taivalkosken kunnan edellinen strategia oli laadittu vuosille 2017–2021. Kevään 2023 aikana valmisteltiin Taivalkosken kunnan uusi kuntastrategia vuosille 2023–2030 tiiviissä yhteistyössä päättäjien ja virkamiesten kesken. Kuntastrategian valmistelussa osallistettiin laajasti asukkaita, yrityksiä, henkilöstöä ja muita yhteisöjä. Valmistelutyötä ohjaamassa oli Tamora Oy.

Kuntastrategian valmistelussa Taivalkosken visio ja arvot kiteytyivät seuraavasti:

Visio: Ainutlaatuista tulevaisuusvoimaa

Taivalkoskella on vahvaa tahtoa, yhteisöllisyyttä ja voimaa tehdä tulevaisuutta. Sen vahvuudet perustuvat ainutlaatuihin luontoon, uusiutuviin luonnonvaroihin, pitkiin perinteisiin, yrittäjyyteen sekä Taivalkosken sijaintiin Suomen maantieteellisessä keskipisteessä. Taivalkoskella on tilaa ajatuksille, innovaatioille ja luovuudelle. Täällä on puhtaus, kestävyys, turvallisuus ja mielenrauha, mutta myös metsät, porot ja kalarikkaat vedet. Taivalkoski on ekologisen jälleenrakentamisen ja vihreän siirtymän ydinaluetta. Arvot kertovat, mitkä asiat ovat meille merkityksellisiä. Ne ovat perustana päätöksenteollemme, valinnoillemme ja johtamisellemme. Niitä vaalimme ja ne ohjaavat toimintaamme.

Arvot

Puhtaus

Meillä on puhtain vesi. Valkoisin lumi. Kirkkaat jäät ja kalaisat vedet. Luistavat ladut ja kutsuvat metsät. Puhdasta ilmaa hengittää kesät talvet.

Kestävyys

Taivalkoskella yhdistyy menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. Taivalkosken työ-
kulttuurilla ja yrittäjyydellä on syvät ja tunnetut juuret Kalle Päätalon maisemissa. Sitkeys ja resilienssi ovat alueen kehityksen voimavaroja, joilla tehdään kestävää tulevaisuutta.

Turvallisuus

Taivalkoski on taatusti turvallinen paikka asua, elää ja kasvaa. Turvallisuuden tunne on olennainen osa Taivalkosken identiteettiä ja yhteisön hyvinvointia.

Mielenrauha

Kiireettömyydestä, häiriöttömyydestä ja hiljaisuudesta syntyy mielenrauhaa. Se antaa tilaa luovuudelle ja mielekkäälle tekemiselle.

Kuntastrategian valmistelussa nostettiin kolme tulevaisuuden tekemisen teemaa, jotka kannattelevat tulevaisuuden tekemistä tässä ja nyt sekä pitkällä aikavälillä: **elinvoimaa, elämänvoimaa ja luonnonvoimaa**. Strategioteemat toimivat pitkäjänteisenä ohjenuorana strategian toteutuksessa vuoteen 2030 saakka. Nämä tulevaisuuden tekemisen teemat ulottuvat kuntayhteisön, kumppanuuksien ja verkostojen läpi ja ne kertovat, mitä Taivalkoskella halutaan rakentaa.

Elinvoima syntyy työstä ja tekemisestä: monimuotoisesta yrittäjyydestä, palveluista ja uusista innovaatioista, merkityksellisestä työstä ja osaavista tekijöistä.

Elämänvoima syntyy yhteisöllisyydestä, turvallisuudesta, onnellisesta lapsuudesta ja nuoruudesta, kulttuurista ja ikaikaisesta sivistyksestä sekä viihtyisyydestä ja omaleimaisesta elinympäristöstä.

Luonnonvoima näkyy puhtaimpana vetenä, valkoisimpana lumena ja vuolaana liijokena, kutsuvina metsinä ja kalaisina vesinä, jäänä, rinteinä ja latuina liikkua - luontona, joka alkaa kotiovelta.

2.2 Sitovat tavoitteet vuodelle 2024

Taivalkosken kunnan kuntastrategiassa vuosille 2023–2030 strategian painopistealueiksi on valittu yhteistyöhön, ihmisiin, asumiseen, talouteen ja teknologioihin painottuvat teemat.

Yhteistyö: Vahva luottamus osaaminen ja verkostot

Tavoitetila 2027: Tulevaisuustaitoinen valtuusto johtaa rohkeasti, näyttää suunnan ja mahdollistaa. Arvostusta ja työn iloa kokeva henkilöstö tekee merkityksellistä työtä luottamuksen ilmapiirissä. Kunta on kehittämisalusta, joka yhdistää ja saa verkoston vahvistumaan.

Strateginen tavoite	Strategiassa määritetty mittari	Sitova tavoite 2024	Arviointi 2024	Vastuutaho
Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani	Kehittävä arviointi kumppanuusfoorumeissa	Säännölliset tapaamiset keskeisten kumppanien kanssa.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
	Valtuuston kyselytunti	Kehittämistilaisuuden järjestäminen jory + valtuusto -> kuntalaistapaaminen	Kyllä/ei	Valtuusto ja kaikki toimialat
	Kumppanuuskyselyt	Kumppanuuskyselyitä toteutetaan vuosittain.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
	Yritysbarometri	Kuukausittain raportointi kunnanhallitukselle.	Kyllä/ei	Kunnanjohtaja
Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmistoa	Työhyvinvointi	Säännöllinen työhyvinvoinnin arviointi. Kyselyn tulosten mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen.	Kysely on toteutettu ja toimenpiteet on käynnistetty. Sairauslomapäivien seuranta ja työkykyriskissä olevien määrä.	Kaikki toimialat, työyhteisötoimikunta
		Työympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden kehittäminen. Säännölliset kehityskeskustelut.	Liukumatuntien ja pitämättömien lomien seuranta. Kehityskeskustelujen osalta toteuma on 100 %/vuosi.	Työsuojelu

Uudistamme osaamista	Kouluspäivät/htv	Koulussuunnitelman mukaisesti. Oppisopimuskoulutuksen mahdollistaminen.	Merkitään kouluspäivät OSS:iin.	Kaikki toimialat
		Yläkoulun ja toisen asteen koulutuksen profilointi.	Suunnitelma tehty	Kaikki toimialat
	Käytettävissä olevat henkilöstöedut	Epassi, työsuhyöryö, laaja työ-, terveys-, virkistyspäivät, jouluruokailu, henkilöstön muistaminen palkitsemisohjeen mukaisesti, palkkio-vapaa	Kyllä/ei	Kaikki toimialat, työyhteisötoimikunta
Päätösten vaikutusten arviointi & osallistava budjetointi		Tehdään isommista esityksistä päätösten vaikutusten arviointi. Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto	Otettu käyttöön.	Kaikki toimialat

Ihmiset: Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Tavoitetila 2027: Taivalkoski on paikka, jossa on helppo elää ja arki on sujuvaa. Ilmapiiri kutsuu kaikenikäiset osallisuuteen. Kynnyksettömät ja monipuoliset osallistumisen keinot ja kanavat. Kulttuuri, aktiiviset yhdistykset ja vapaa kansalaistoiminta ovat voimavaramme. Yhdessä tekeminen hyvinvointialueen kanssa tuo vaikuttavaa hyvinvointia.

Strateginen tavoite	Strategiassa määritetty mittari	Sitova tavoite 2024	Arviointi 2024	Vastuutaho
Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden	Tapahtumien määrä ja kävijämäärät.	Rekrytoinnin kehittäminen kaikilla toimialoilla.	Kuntarekry on käytössä Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Tapahtumasuunnittelu ryhmän nimeäminen	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Tapahtumien määrä kasvaa nykyisestä ja niitä järjestetään ympärivuotisesti eri yhteistyötahojen kanssa.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Yhteistyösopimukset eri urheiluseurojen kanssa.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua	Kuntalaispalaute	Mahdollistetaan kannanotto kunnan toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin (esim. liikuntapaikkastrategia).	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Ohjataan oikeisiin palvelukanaviin.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Kuntalaiskysely	Kysely valtuustokausittain	Keskushallinto/jory
		Säännölliset henkilöstöinfot	Kyllä/ei	Jory

Tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja	Kohtaamispaikkojen lukumäärä & käyttöaste	Kehitetään tarkastelun pohjalta kuntalaisten kohtaamispaikkoja.	Kyllä/ei	Jory ja valtuusto
Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin	Kuntalaisten liikkuminen & liikuntapaikkojen käyttö	Liikuntapaikkastrategian päivitys	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Liikuntapalvelujen kehittäminen kaikille ikäryhmille hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Lisätään liikunta-kampanjoita.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
	Hyvinvointikertomus	Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely yhteistyössä kunnan HYTE-toiminnassa. Aktiivinen yhdyspinta toiminta HYTE-asioissa hyvinvointialueen kanssa.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat

Asuminen: Laadukas ja turvallinen arki

Tavoitetila 2027: Taivalkoski tarjoaa nopeasti unelmia toteuttavia, viihtyisiä koteja ja tontteja luonnon keskeltä sekä turvallisen ja laadukkaan kasvu- ja asuinympäristön kaikenikäisille. Luonto alkaa meiltä kotiovelta.

Strateginen tavoite	Strategiassa määritetty mittari	Sitova tavoite 2024	Arviointi 2024	Vastuutaho
4000 asukasta = 50 asukasta lisää/vuosi	Väkiluku	Luodaan työmahdollisuuksia muun muassa yhteishankkeita hyväksikäyttäen ja viestitään niistä.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Kehitetään kansainvälistä ja kansallista rekrytointia	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Kuntanäkyvyyden kehittäminen	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
40 uutta kotia/asuintaloa	Asuntojen lukumäärä	Houkutin uudisrakentajalle, ilmainen kuitu.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
		Uudistetaan vuokra-asuntokantaa.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
		Haetaan ulkopuolisia rahoittajia	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto

Tarjoamme viihtyisiä ja houkuttelevia tontteja	Tonttien lukumäärä	Tontit myyty rakennusveloitteella kolmen vuoden määräaika.	Kyllä/ei	Tekniset palvelut
Vahva arjen turvallisuuden kokemus	Luontopaikkojen näkyvyys	Ympäristön turvallisuuden, esteettömyyden ja viihtyisyyden ylläpito.	Kyllä/ei	Tekniset palvelut/ kaikki toimialat
		Luontopaikkojen markkinointi/ uutiskirje.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
		Valmiustoiminnan näkyväksi tekeminen, huoltovarmuuden parantaminen kattavasti koko kunnan alueella.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
Varhaiskasvatuksessa on erinomaiset tilat ja ympäristöt	Asiakastyytyväisyyskysely varhaiskasvatuksessa	Vuosittain	Kyllä/ei	Tekniset palvelut
Kiinteistöstrategia toteutettu		Vuosittain päivitys ja arviointi tehtyjen vaihtoehtojen pohjalta.	Kyllä/ei	Tekniset palvelut/kaikki toimialat, valtuusto

Talous: Elinvoimaa rakentava talous

Tavoitetila 2027: Yritystoiminta ja kestävä luonnonvarojen käyttö luovat vahvan perustan Taivalkosken taloudelle. Työllisyydenhoito on kytketty elinvoiman kehittämiseen ja toisen asteen koulutukseen. Talouden resurssit kohdentuvat vaikuttavasti. Edunvalvonnasta siirrytään eduntekemiseen ja tulonmuodostuksen vahvistamiseen. Hankerahoitukset hyödynnetään viisaasti.

Strateginen tavoite	Strategiassa määritetty mittari	Sitova tavoite 2024	Arviointi 2024	Vastuutaho
Voimistuva yrittäjyys: uudet yritykset/vuosi määritellään talousarviossa & yritysten verkottuminen	Uusien yritysten lukumäärä Yritysten liikevaihdon kehitys	Yritysneuvonnan tunnetavuuden parantaminen.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
		Uuden yritystoiminnan kartoittaminen.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
		Yritysten yhteistyön tukeminen.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
Työllisten määrän vahva kehitys työssäkäyntialueella.		TE2024-2025 vahva edistäminen Kainuu-Koillismaa yhteistoiminta-alueen rakentamiseksi.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus

Työttömyysaste <10 %	Työttömyysaste	Aktiivinen keinojen etsiminen työttömyyden vähentämiseksi.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ kaikki toimialat
		Yhteistyön tiivistäminen kuntouttavan työtoiminnan tehostamiseksi hyvinvointialueen kanssa.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ kaikki toimialat
		Palkkatuen mahdollistaminen yrityksissä.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ kaikki toimialat
		Kuntalisä	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ valtuusto
Yrityskylä Oy perustettu.		Selvitetään yritysten tarpeita ja toimintamallia.	Selvitys tehty ja toimenpiteet selvityksen pohjalta päätetty.	Kunnanhallitus/ konsernijohto
Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selvästi	Ulkopuolisten hankkeiden määrä/vuosi	Ideoidaan uusia hankeaihoita kehitysyhtiön kanssa.	Vuosittain arviointi Kyllä/ei	Elinkeinotyöryhmä
	Kuntatalouden mittarit: vuosikate, omavaraisuusaste-%	Vuosikate kattaa poistot	Vuosittain tunnusluvut	Kaikki toimialat
		Toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verotulojen kasvu.	Vuosittain tunnusluvut	
		Talouden tasapainottaminen jatkuu.	Tasapainottamissuunnitelman toteutuminen arvioitu ja suunnitelma päivitetty.	

Teknologia: Reilu ja rohkeasti hyödyntävä

Tavoitetila 2027: Taivalkoski kumoaa pitkien välimatkojen haasteet erinomaisilla tietoliikenneyhteyksillä. Tänne sijoittuu kasvuhakuisia palveluyrityksiä. Taivalkoski hyödyntää tekoälyä ja tarjoaa eri-ikäisille asukkailleen mahdollisuuden vahvistua moniosaajiksi. Innovatiiviset, digitaaliset palvelut tuovat hyvinvoinnin lähelle, nopeuttavat ja helpottavat palvelujen saantia ajasta ja paikasta riippumatta.

Strateginen tavoite	Strategiassa määritetty mittari	Sitova tavoite 2024	Arviointi 2024	Vastuutaho
Erinomaiset tietoliikenneyhteydet ulottuvat kaikkialle	Tietoliikenneyhteyksien kattavuus	Selvitys kustannuksista kunnan vuokra-asuntojen kuituyhteyksien osalta.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
		Omistajaohjaus	Kyllä/ei	Konsernijohto
Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme	Digipalvelujen määrä ja käyttöaste sekä asiakastyytyvyisyys	Tarkastellaan uusia mahdollisuuksia uusille palveluille ja nykyisten palvelujen selkiyttämistä.	Kyllä/ei	Kaikki toimialat
Paikkariippumaton työ ja opiskelu ovat arkipäivää	Muutosjoustavat työtilat Etätyöntekijöiden lukumäärä	Selvitetään tilan tarvetta mahdollisille kuntaan tuleville etätyöntekijöille.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus
Teollisuuskylä energiaomavarainen		Uusiutuvien energialähteiden selvittäminen koko kuntatasolla.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ konsernijohto
Teknologiataitojen nosto kaikenikäisille		Suunnitelma digitaitojen selvittämiseksi eri ikäryhmissä.	Kyllä/ei	Kunnanhallitus/ sivistyspalvelut

2.3 Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntalain (410/2015) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.

Kuntakonsernin toiminta tulee olla järjestetty laadukkaasti, taloudellisesti ja tehokkaasti. Kunnan tasapainoinen palvelujärjestelmä muodostuu omasta tuotannosta, ostopalveluista sekä muiden tuottamista palveluista. Kuntakonsernissa toteutetaan omistajaohjauksen periaatteita ja tytäryhtiöt toteuttavat kunnan toimintapolitiikkaa (henkilöstöpolitiikka, hyvä hallintotapa, toiminnalliset tavoitteet, sitovat tavoitteet).

Konsernijohton tavoitteet tytäryhtiöiden valvonnassa

- 1) Konsernijohton tulee huolehtia, että tytäryhtiöt noudattavat kuntakonsernille hyväksytyjä konserniohjeita.
- 2) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia muodostamaan kunnan kanta tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa.
- 3) Tarvittaessa konsernijohto ohjeistaa kunnan edustajia, jotka toimivat tytäryhtiöiden hallituksissa.

Tytäryhtiöiden hallituksissa toimivien kunnan edustajien tavoitteet

- 1) Huolehtivat, että tytäryhtiöiden hallitusten päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon yhtiön edun lisäksi myös kunnan etu.
- 2) Tarvittaessa ovat yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista tytäryhtiön hallituksessa.
- 3) Huolehtivat, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tai muutoin tytäryhtiölle esittämät vaatimukset tulevat täytetyiksi.

3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

3.1 Talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta sekä niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Talousarvio- ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalaki (410/2015) korostaa konserninäkökulmaa sekä kunnan toiminnan ja talouden ohjausta kokonaisuutena. Kuntakonserni sisältää kunnan oman organisaation, mukaan lukien kunnan liikelaitokset, sekä eri yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittama määräysvalta.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarvio käsittää käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toteutusvertailussa.

Talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, ja kuntayhtymät voivat olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on määrältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

Kunnanhallituksen rooli tasapainoisen taloussuunnitelman laatimisessa on keskeinen. Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu kuntalaissa 410/2015 niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelma vuosien yli.

Käyttötalousosa

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan käyttösuunnitelmien avulla. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosa on laskelma, josta ilmenee toiminnan kustannusrakenne kokonaisuudessaan. Kokonaiskustannuksissa esitetään pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden (käyttöomaisuuden) suunnitelman mukaiset poistot ja käyttöomaisuuteen sitoutuneen pääoman laskennallinen korko ja mahdollisesti muita laskennallisia eriä. Laskelmasta tai perusteluista on käytävä ilmi valtuustoon nähden sitovat erät.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimille tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä tavoitteet ovat sitovia. Mikäli tavoitteiden, määrän tai tuloarvion sitovuudet eivät käy ilmi käyttötalousosan laskelmasta, ne ilmoitetaan talousarvion perustelutiedoissa.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin.

Tuloslaskelma esitetään sekä ilman sisäisiä eriä että sisäiset erät sisältävänä.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään toimialoittain ja tehtävittäin. Investointiosassa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän kokonaiskustannusarvio. Vain yli 10 000 euron ylittävät hankinnat rahoitetaan investointiosassa.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa käyttötalouden ja investointien vaikutus kunnan maksuvalmiuteen esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Rahoituslaskelmassa otetaan huomioon vain ulkoiset erät.

Käyttösuunnitelmat

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kunnanhallitus sen täytäntöönpanomääräyksin lautakuntien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi, sekä päättävät omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille.

3.2 Talousarvion sitovuus

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Talousarvioasiakirjaan kirjatut sitovat tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Käyttötalous

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielinakohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia.

Investoinnit

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, sitoo määräraha nettomääräisenä.

Muut sitovuudet

Tuloslaskelmaosan toimintakatteen jälkeiset ja rahoitusosan rahoitustoimintaa kuvaavat erät eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Valtuuston nähden sitova taso on lautakunta, jotka ovat kunnanhallitus, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta.

3.3 Tilivelvollisuus

Tehtäväalueesta vastaava vastuhenkilö raportoi tehtäväalueen tasolla suunnitellun toiminnan toteutumista ja määrärahojen käyttöä kunnanhallitukselle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeilla kunnanhallitus antaa tarkemmat määräykset talousarvion toteuttamisesta ja täytäntöönpanosta.

Kunnan hankinnoissa noudatetaan julkisista hankinnoista annettua lakia ja Taivalkosken kunnan pienhankinnoista kunnanhallituksen päätöksellä 19.2.2018 § 63 hyväksytyjä ohjeita. Lisäksi hankinnoissa otetaan huomioon yritysvaikutusten arviointi.

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan osalta noudatetaan kunnan ohjetta *Sisäinen valvonta ja riskien hallinta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Taivalkosken kunnassa* (Kvalt 21.3.2014 § 21).

4 KÄYTTÖTALOUSOSA

4.1 Käyttötalous lautakunnittain

KÄYTTÖTALOUS LAUTAKUNNITTAIN, ULKOINEN								
KESKUSVAALILAUTAKUNTA								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	8 640			0	22 125	7 375	0	
TOIMINTAKULUT	-11 833	-28 800		-28 800	-28 924	-17 685	0	0,4 %
TOIMINTAKATE	-3 193	-28 800	0	-28 800	-6 799	-10 310	0	-76,4 %
TARKASTUSLAUTAKUNTA								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-26 891	-40 000		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %
TOIMINTAKATE	-26 891	-40 000	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %
VALTUUSTO								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-42 692	-43 000		-43 000	-42 030	-42 030	-42 030	-2,3 %
TOIMINTAKATE	-42 692	-43 000	0	-43 000	-42 030	-42 030	-42 030	-2,3 %
KUNNANHALLITUS								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	401 850	72 725		72 725	307 442	307 442	245 000	322,7 %
TOIMINTAKULUT	-3 297 051	-4 120 234		-4 120 234	-3 367 609	-4 100 893	-4 012 840	-18,3 %
TOIMINTAKATE	-2 895 201	-4 047 509	0	-4 047 509	-3 060 167	-3 793 451	-3 767 840	-24,4 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	734 027	416 481		416 481	341 096	381 096	381 096	-18,1 %
TOIMINTAKULUT	-9 235 456	-9 081 365		-9 081 365	-9 466 499	-9 695 963	-9 763 834	4,2 %
TOIMINTAKATE	-8 501 429	-8 664 884	0	-8 664 884	-9 125 403	-9 314 867	-9 382 738	5,3 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	3 065 867	4 196 560		4 196 560	4 827 720	4 377 720	4 377 720	15,0 %
TOIMINTAKULUT	-5 927 388	-6 183 689		-6 183 689	-6 485 323	-6 383 761	-6 383 761	4,9 %
TOIMINTAKATE	-2 861 521	-1 987 129	0	-1 987 129	-1 657 603	-2 006 041	-2 006 041	-16,6 %
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ								
	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	4 210 384	4 685 766	0	4 685 766	5 498 383	5 073 633	5 003 816	17,3 %
TOIMINTAKULUT	-18 541 312	-19 497 088	0	-19 497 088	-19 430 385	-20 280 332	-20 242 465	-0,3 %
TOIMINTAKATE	-14 330 928	-14 811 322	0	-14 811 322	-13 932 002	-15 206 699	-15 238 649	-5,9 %

4.2 Keskusvaalilautakunta

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa vaalien toimittamisesta. Lautakunta on lakisääteinen, 5-jäseninen toimielin, jonka valtuusto valitsee valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Keskusvaalilautakunnasta on säädökset vaalilaissa (714/1998).

Valtuusto päätti 28.6.2023 § 38, että Taivalkosken kunnassa on vain yksi vaalialue. Ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys järjestetään samassa paikassa. Vaalipaikkana toimii Taivalkosken kunnan kirjasto.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Talousarviovuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

Presidentinvaalit järjestetään sunnuntaina 28.1.2024. Ennakoäänestys toteutetaan kotimaassa 17.–23.1.2024 ja ulkomailla 17.–20.1.2024.

Europarlamenttivaalit toteutetaan kaikissa jäsenvaltioissa vaalijanjaksolla 6.–9.6.2024. Suomessa vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024.

Suunnitelmavuotena 2025 toteutetaan alue- ja kuntavaalit. Suunnitelmavuotena 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Tavoitteena on vaalien toimittaminen laadukkaasti ja Oikeusministeriön ohjeistusten mukaisesti.

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	8 640			0	22 125	7 375	0	
TOIMINTAKULUT	-11 833	-28 800		-28 800	-28 924	-17 685	0	0,4 %
TOIMINTAKATE	-3 193	-28 800	0	-28 800	-6 799	-10 310	0	-76,4 %

4.3 Tarkastuslautakunta

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Tarkastuslautakunta on kuntalaissa säädetty toimielin, jonka valtuusto kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan asettaa hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Taivalkosken kunnan hallintosäännön mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomaksi, ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Varsinaisen tilintarkastustyön suorittaa ammattitilintarkastaja. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteutuminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävä on myös tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista, ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskienhallinnan riittävyyttä. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyt. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain 121 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, ja
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastajan tehtävät

Kuntalain 123 §:n (kuntalaki 410/2015) mukaan tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jollei ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

Taivalkosken kunnan hallintosäännön 78 §:n mukaan tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Tarkastuslautakunta on valittu valtuustokaudelle 2021–2025 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Valtuusto on valinnut KPMG Oy Ab:n lakisääteiseksi tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2023–2024. Vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT Juha Väärälä.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- Arviointikertomuksen laatiminen
- Tilintarkastajan antaman tarkastuskertomuksen valmisteleminen valtuustolle
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta
- Tilintarkastusta varten tarvittavien resurssien järjestäminen
- Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden valvonta
- Tilintarkastajan tarkastuspäivät
- Tarkastuslautakunnan kokoukset
- Tutustumiset kunnan eri yksiköihin ja asiantuntijoiden kuuleminen
- Tarkastuslautakunnan koulutukset

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-26 891	-40 000		-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %
TOIMINTAKATE	-26 891	-40 000	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	0,0 %

4.4 Valtuusto

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Mainitussa pykälässä on lueteltu valtuuston päätettävät asiat. Kyseisen pykälän mukaan valtuusto päättää muun muassa kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Hallintosäännöstä on säädökset kuntalain 90 §:ssä. Hallintosäännössä annetaan määräykset muun muassa toimivallan siirtämisestä alemmille viranomaisille.

Viimeisimmät kuntavaalit toimitettiin 13.6.2021. Vaaleissa valittiin Taivalkosken kunnan valtuustoon 23 valtuutettua. Valtuuston tulevan toimikauden jäsenmäärän valtuusto oli päättänyt kuntalain (410/2015) mukaisesti päätöksellään 16.10.2020 § 68. Jäsenmäärä pysyi ennallaan. Uusia valtuutettuja valittiin 12. Vaaleissa valtuuston poliittiset voimasuhteet jakaantuivat seuraavasti: KESK 9 (aiemmin 11), SDP 6 (aiemmin 6), TkenSityl 4 (aiemmin 4), PS 3 (aiemmin 1) ja VAS 1 (aiemmin 1).

Valtuuston toimikausi käynnistyi 1.8.2021 alkuperäisen 1.6.2021 sijaan covid-19 epidemiatilanteen muutettua kuntavaalien ajankohdan kesäkuulle 2021. Valtuuston toimikausi kestää 31.5.2025 saakka. Alue- ja kuntavaalit järjestetään 13.4.2025.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026 ja toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

Valtuuston tehtävänä on huolehtia palvelujen järjestämisestä kuntastrategian edellyttämällä tavalla.

Tavoitetila 2027: Tulevaisuustaitoinen valtuusto johtaa rohkeasti, näyttää suunnan ja mahdollistaa. Arvostusta ja työn iloa kokeva henkilöstö tekee merkityksellistä työtä luottamuksen ilmapiirissä. Kunta on kehittämisalusta, joka yhdistää ja saa verkoston vahvistumaan.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2024

- Aktiivinen osallistuminen uuden kuntastrategian toteuttamiseen.
- Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttaminen.
- Kiinteistöstrategian toteuttaminen.
- Valtuuston kyselytunnin toteuttaminen.
- Kohtaamispaikkojen kehittäminen tarkastelun pohjalta.

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT				0				
TOIMINTAKULUT	-42 692	-43 000		-43 000	-42 030	-42 030	-42 030	-2,3 %
TOIMINTAKATE	-42 692	-43 000	0	-43 000	-42 030	-42 030	-42 030	-2,3 %

4.5 Kunnanhallitus

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunnanhallituksen tehtävät on määritelty kuntalain (410/2015) 39 §:ssä. Mainitun pykälän mukaan kunnanhallituksen tulee

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallitus vastaa keskushallinnon toimialasta, johon kuuluu:

- yleisjohto
- elinkeinoasiat
- maaseutuasiat
- asiointipiste
- hallintopalvelut
- talous- ja henkilöstöpalvelut
- ICT-palvelut
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintakokonaisuuden koordinointi (HYTE)
- kotouttaminen
- eläinlääkintä
- työllisyyspalvelut

Vuodesta 2024 alkaen myös työllisyyspalveluiden toteuttaminen alkaa. Työllisyyspalveluiden tuottaminen siirtyy kunnille 1.1.2025, mutta työllisyyspalveluiden vastaanottoon valmistautuminen tehdään hyvissä ajoin vuoden 2024 aikana, jotta henkilöstö ehditään perehdyttää tehtäviin ennen TE-palveluiden vastuun siirtymistä. Kunnanhallitus on päättänyt 25.10.2023 § 325, että Taivalkosken kunta tuottaa lakisääteiset henkilöasiakaspalvelut ensisijaisesti omana työnään.

Kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen jäsenmäärä on seitsemän (7) ja toimikausi on kuntalain nojalla valtuustokauden mittainen, eli nykyisen kunnanhallituksen toimikausi on 1.8.2021 – 31.5.2025. Seuraavan kerran kunnanhallitus valitaan vuoden 2025 huhtikuussa.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026

- Uuden kuntastrategian toteuttaminen.
- Uudisrakentajien ja ulkopuolisten rahoittajien etsimien.
- Vuokra-asuntokannan uudistaminen.
- Yrittäjyyden voimistaminen.
- TE2024–2025 muutoksen toteuttaminen.
- Työttömyysasteen laskeminen.
- Yrittäjä Oy -hankkeen selvitys ja mahdollinen toteutus.
- Tietoliikenneyhteyksien parantaminen vuokra-asunnoissa.
- Paikkariippumattoman työn ja opiskelun edistäminen.
- Uusiutuvien energialähteiden selvittäminen.

- Suunnitelma digitaitojen selvittämiseksi eri ikäryhmissä.
- Viestinnän (sisäinen ja ulkoinen) kehittämisen koordinointi.
- Talouden tasapainottamissuunnitelman edistäminen.
- Uuden kuntaorganisaatiomallin suunnittelu ja toteutus.

Muut keskeiset toimenpiteet/tavoitteet vuodelle 2024

- Kokouskäytäntöjen tarkastelu; kokousten aikataulutus ja aloitusajankohdat.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen.

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	401 850	72 725		72 725	307 442	307 442	245 000	322,7 %
TOIMINTAKULUT	-3 297 051	-4 120 234		-4 120 234	-3 367 609	-4 100 893	-4 012 840	-18,3 %
TOIMINTAKATE	-2 895 201	-4 047 509	0	-4 047 509	-3 060 167	-3 793 451	-3 767 840	-24,4 %

4.6 Sivistyslautakunta

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tuottaa tai järjestää kuntalaisille varhaiskasvatus-, opetus- kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sekä kansalaisopiston palveluja, kehittää niitä sekä suorittaa hallintotehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi sivistyspalvelujen tehtävänä on tuottaa kunnan työllistämisen tukipalvelutehtävät.

Toiminnan arvot

Asiakaslähtöisyys, työn tekemisen ja yritteliäisyyden arvostaminen, avoin vuoro-vaikutus ja yhteistyö, laadun jatkuva kehittäminen ja toiminnan tuloksellisuus.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026

Taivalkosken uusi kuntastrategia 2023–2030 –Taivalkoski, ainutlaatuista tulevaisuusvoimaa, on hyväksytty kesällä 2023. Kunnan strategian tulevaisuuden tekemisen teemat; elinvoima; elämänvoima ja luonnonvoima ja niitä koskevat ratkaisut ja tavoitteet on otettu huomioon sivistystoimen vuoden 2024 talousarviossa ja yksiköiden toimintasuunnitelmissa samoin kunnan eri hallintokuntien vastuulle yhteisesti määritellyt tavoitteet sivistystoimen osalta. Sivistyspalvelujen yksiköiden kehittämissuunnitelmat on laadittu vuosille 2022–2024. Uudet kuntastrategiaan perustuvat yksiköiden kehittämissuunnitelmat laaditaan vuonna 2024 ja niitä noudatetaan suunnitelmakaudella.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta tehty kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty ja otettu käyttöön 1.8.2022. Suunnitelmakaudella juurrutetaan varhaiskasvatussuunnitelmaa arjen toimintaan ja päivittäisiin käytänteisiin. Wilman käyttöä varhaiskasvatuksen viestinnässä pyritään lisäämään ja vakiinnuttamaan. Varhaiskasvatuksessa pyritään siirtymään suunnitelmakaudella vuoden 2026 loppuun mennessä ryhmäperhepäiväkoteihin perustuvasta varhaiskasvatuksesta pääosin päiväkotimuotoiseen toimintaan. Tällä tavoitellaan varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä ja henkilöstön työhyvinvoinnin parantamista. Koska päiväkotimuotoisessa varhaiskasvatuksessa henkilöstön pätevyysvaatimukset kasvavat, haasteeksi voi muodostua muodollisesti pätevän henkilöstön saatavuus.

Valtuusto on päättänyt, että varhaiskasvatuksessa siirrytään väistötiloihin. Entisissä ammattikoulun tiloissa ja Kiinteistö Oy Siikataipaleen vuokra-asunnoissa järjestettävä varhaiskasvatus ainakin osittain siirretään terveisiin ja turvallisiin sekä asianmukaisesti kalustettuihin väistötiloihin. Hutun ryhmäperhepäiväkotia ja vuororyhmäperhepäiväkotia Vekkuli (Urheilutie) jäävät tässä vaiheessa nykyisiin tiloihin. Esikoululaisille tarjotaan ohjattua kerhotoimintaa koulun toimintana Kirkonkylän peruskoulun alakoulun tiloissa kouluvuoden aikana. Uusilla tiloilla vaikutetaan henkilöstön ja lasten hyvinvointiin. Uudet tilat edesauttavat myös mahdolliseen päiväkotityyppiseen toimintaan siirtymisessä. Lisäksi tavoitteena on maksuton varhaiskasvatus. Näillä tavoitellaan kunnan houkuttelevuuden ja sitä kautta elinvoimaisuuden lisääntymistä ja lasten tasavertaista mahdollisuutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä noin 130 lasta. Varhaiskasvatukseen tulevien lasten määrää on edelleen vaikea arvioida. Mahdollinen päiväkotimuotoiseen toimintaa siirtyminen ja mahdollinen varhaiskasvatuksen maksuttomuus voivat vaikuttaa varhaiskasvatukseen tulevien määrään, samoin monet muut yhteiskunnassa vaikuttavat tekijät kuten työllisyyden kehitys. Tämän vuoksi toimintaympäristö ja toimintatavat tulee olla sellaisia, että toiminta voidaan joustavasti sopeuttaa kulloinkin varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrään.

Valtuuston iltakoulun linjauksen mukaisesti varhaiskasvatus on maksutonta 1.1.2024 alkaen.

Kunnassa kirjoilla olevat lapset syntymävuoden mukaan:

2018	2019	2020	2021	2022	2023
24	29	24	35	25	23

Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu vaiheittain käyttöön 1.8.2016 alkaen.

Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan vähenevän suunnitelmakaudella nykyisestä 408 oppilaasta jonkin verran. Vähennystä tapahtuu erityisesti Kirkonkylän alakoululla. Lukiossa on tällä hetkellä 40 opiskelijaa ja opiskelijamäärä näyttää pysyvän ennallaan suunnittelukaudella. Lukioon voi hakeutua aiempaa enemmän ulkomaalaisia opiskelijoita, joiden riittävä kielitaito tulee varmistaa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään oppilasmäärien kehitys kouluittain lukuvuosina 2021–2026:

TAIVALKOSKEN KUNNAN PERUSKOULUT

Koulu	2023–24	2024–25	2025–26	2026–27	2027–28
Huttu	53	49	50	45	47
Kirkonkylän alakoulu	197	188	178	168	172
Kirkonkylän yläkoulu	158	147	131	111	106
Peruskoulut yhteensä	408	384	359	324	325

Oppilasmäärien vähentymisen vuoksi tehdään opettajien virkajärjestelyjä ja vähennetään opetusryhmiä huomioiden kuitenkin oppilaiden lisääntynyt tuen tarve.

Koulutiloja on saneerattu viime vuosina ja toimintaan on oltu tyytyväisiä. Piha-alueiden toiminnallisuus ja turvallisuus tulee hoitaa kuntoon jatkossa.

Lukion uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2021 alkaen vaiheittain. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset on otettu käyttöön portaittain syksystä 2016 alkaen ja ne ovat käytössä kaikissa kirjoitettavissa aineissa. Laki ylioppilaskirjoituksista on muuttunut ja muutokset tulevat kokonaisuudessaan voimaan lähivuosina.

Oppivelvollisuus laajeni 18 vuoteen ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan syksystä 2021. Oppivelvollisuuden toteutumista seurataan Valpas-järjestelmän kautta.

Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen. Tämä on välttämätöntä yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa. Kansalaisopisto mahdollistaa kaikille ikäluokille monipuolisella ja jatkuvasti uudistuvalla matalankynnyksen koulutustarjonnalla sekä joustavalla toiminnalla kuntalaisten aktiivisen itsensä kehittämisen, yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja ja tasa-arvoisen osallistumismahdollisuuden. Myös henkilöstökoulutuksella ja muulla ostopalvelukoulutuksella tuetaan ammatillista osaamista. Etäkoulutuksella mahdollistetaan myös sellaisten opintojen tarjoaminen, joihin ei ole opettajaa saatavissa omalta paikkakunnalta, ja opiskelijoilla on puolestaan paikasta riippumaton mahdollisuus osallistua. Opetusta järjestetään myös sivukylillä. Haasteena on sopivien tilojen löytäminen, kun sivukyliä kouluja on lakannut ja siirtynyt pois kunnan omistuksesta. Opettajien saaminen kansalaisopistoon on haastavampaa, kun heitä on viime vuosina jäänyt eläkkeelle ja muuttanut paikkakunnalta. Mahdollisuus opettajien rekrytointiin esim. naapurikunnista on välttämätöntä. Kansalaisopistolla on suunnitelmakaudella edelleen merkittävä rooli kuntalaisten sivistäjänä ja hyvinvoinnin edistäjänä. Kansalaisopisto on aktiivinen verkosto- toimija ja osallistuu aktiivisesti opetuksen ja kunnan kehittämiseen.

Kirjastoissa lainausten määrä on viime vuosien aikana yleisesti laskenut. Taivalkoskella kunnan asukasmäärän väheneminen on myös vaikuttanut lainausten määrään. Taivalkoskella lainausten määrän lasku on viime aikoina kuitenkin saatu taitettua. Tätä kehitystä pyritään eri keinoin jatkamaan. Taivalkosken kirjasto on edelleen mukana Outi-kirjastokimpassa ja on sen kehittämisessä aktiivisesti mukana. Lainausta on pyritty lisäämään Pohjoisen eKirjastopalveluilla ja sitä kautta käytettävissä olevalla laajemmalla aineistotarjonnalla. Pohjoisen eKirjaston käyttöä jatketaan siihen saakka, kun uudessa koko maahan ulottuvassa eKirjastossa on yhtä laaja aineistotarjonta. Kirjastossa, myös yhdessä Pääatalo-keskuksen muiden toimijoiden kanssa, järjestettävillä tilaisuuksilla pyritään lisäämään kirjastokäyntejä sekä muodostetaan kirjastosta kuntalaisten kohtauspaikka ja tutustetaan kuntalaisia kirjaston toimintaan. Suunnitelmakaudella tavoitteena on lasten ja nuorten lukuharrastuksen sekä kirjaston kiinnostavuuden lisääminen sekä kiinteä yhteistyö koulujen, varhaiskasvatuksen ja neuvolan kanssa. Myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen kehityksessä pyritään olemaan mukana.

Kirjastossa on otettu käyttöön omatoimikirjasto, jonka avulla edelleen tarjotaan laajempia palveluaikoja lainausten ja kirjastokäyntien lisäämiseksi.

Kulttuuritoimessa panostetaan suunnitelmakaudella Päätaloviikon ja Naperoviikon kehittämiseen ja monipuolisten kulttuuritilaisuuksien ja -tapahtumien järjestämiseen sekä Pääatalo-keskuksen sisältöjen tuottamiseen ja järjestämiseen, kotiseututyöhön, alueelliseen yhteistyöhön sekä kansainväliseen kulttuuri- ja taiteilijavaihtoon kulloinkin vallitsevan kansainvälisen tilanteen mukaan. Markkinoinnissa pyritään näkyvyyden lisäämiseen ja käytetään yhä enemmän sosiaalista mediaa ja sähköisiä välineitä sekä mahdollisia uusia markkinointitapoja myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Viestinnässä huomioidaan myös sähköisiä välineitä käyttämättömät kohderyhmät. Koska Pääatalo-instituutti on Pääatalo-keskuksen yksi merkittävä toimija, on sen toimintaa suunnitelmakaudella tuettava, jotta varmistetaan

Päätaalo-keskuksen näkyvä ja tuloksekas toiminta yhdessä kulttuuripalveluiden, kirjaston ja kansalaisopiston kanssa. Muutoinkin toimitaan kiinteässä yhteistoiminnassa muiden Päätaalo-keskuksen toimijoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa ja ollaan mukana tapahtumien ja palvelujen kehittämisessä. Kehittämishankkeisiin osallistutaan aktiivisesti.

Nuoriso- ja liikuntatoimella on suunnitelmakaudella merkittävä rooli nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Liikuntatoimella on myös tärkeä rooli aikuisten terveystieteiden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ohjauksessa ja neuvonnassa sekä ikääntyvien toimintakyvyn säilyttämisessä. Tempauksilla ja tapahtumilla pyritään innostamaan, laajentamaan ja lisäämään kuntalaisten liikkumista. Liikuntatoimintaa kehitetään siten, että liikuntapalveluja/-paikkoja voidaan tarjota kunnan asukkaille ja matkailijoille sekä myös kilpaurheilijoiden harjoitteluun ja leirityksiin. Kehitetään vetovoimaisia liikuntapalveluja, liikunta- ja kulttuuritapahtumia sekä ohjelma- ja majoituspaketteja yhteistyössä yrittäjien kanssa siten, että ne tukevat myös matkailua ja muutoinkin kunnan näkyvyyttä ja elinvoimaa. Koordinoidaan ja tuetaan tapahtumien ja kilpailujen järjestämisestä henkilöresurssien puitteissa.

Nuorisotoimen toimintatapoja ja -ympäristöjä kehitetään edelleen siten, että nuorisotoimi kykenee toimimaan yhä enemmän siellä missä nuoret liikkuvat ja nuorille tarjotaan ajankohtaisia, nuoria kiinnostavia nuorisopalveluja ja kohtaamispaikkoja. Nuorten palvelut toimivat kiinteänä palvelukokonaisuutena siten, että palvelut ovat helposti nuorten saavutettavissa ja resursseja voidaan käyttää tehokkaasti ja myös ajoittain nuorisotyössä välttämätöntä parityöskentelyä voidaan toteuttaa. Valtionavustuksella rahoitettu nuorten starttipajatoiminta on yksi tärkeä osa nuorten palvelukokonaisuutta suunnitelmakaudella. Starttipajalle on myönnetty valtionosuuskelpoisuus.

Nuorten osallisuutta tuetaan ja uutena toimintamuotona pyritään kokeilemaan nuoria osallistavaa budjetointia. Jatkuvasti kehittyvällä sosiaalisella medially ja sähköisillä välineillä on nuorten elämässä yhä merkittävämpi rooli, joten nuorisotoimessa pysytellään asiassa ajan tasalla ja pyritään vastaamaan tähän jatkuvasti muutuvaan haasteeseen.

Sivistystoimi toteuttaa lasten- ja nuorten hyvinvointiohjelmaa omalta osaltaan. Yhteistyön jatkuminen sosiaali- ja terveystoimen kanssa pyritään varmistamaan, vaikka sote-palvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle.

Lisäksi sivistystoimi on aktiivisesti mukana valtakunnallisessa Lapsi- ja perhepalveluudistuksessa, ns. Lape-hankkeessa, jolla tavoitellaan toimivampaa, koordinoidumpaa ja tehokkaampaa palveluverkostoa (perhekeskusta) taivalkoskelaisille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Työllistämisyksikössä kunta työllistää työttömiä palkkatuella määrärahojen puitteissa. Työttömiä pyritään ohjaamaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille tarpeen mukaisesti. Toiminnalla pyritään myös estämään kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen lisääntyminen. Erityisesti nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille pyritään edistämään. Tässä työssä pyritään hyödyntämään hankkeita esim. yhteistyökumppanuuksilla. Ns. eläkeputken poistuminen saattaa tulevaisuudessa lisätä veloitetyöllistettävien määrää.

Työllistämispalvelut siirtyvät vuoden 2025 alusta valtiolta kuntien hoidettavaksi. Taivalkosken kunnassa on suunniteltu, että nämä valtiolta siirtyvät ns. ulkoiset työllistämispalvelut tulevat keskushallinnon alaisuuteen. Työllistäminen kuntaan on edelleen tämän jälkeenkin tärkeää, koska Taivalkoskella yrityksiin työllistetään palkkatuella hyvin vähän työntekijöitä. Mikäli kuntaan ei työllistettäisi työttömiä enää lainkaan TE-uudistuksen jälkeen, se vaikuttaisi merkittävästi työttömien, erityisesti iäkkäiden ja työmarkkinoille tulevien nuorten syrjäytymiseen ja sitä kautta sosiaalisten ongelmien ja yhteiskunnan kustannusten lisääntymiseen. Esimerkiksi yhden nuoren syrjäytymisen yhteiskunnasta ja työmarkkinoilta on laskettu maksavan yhteiskunnalle erilaisina sosiaali- ja terveystoimena noin miljoona euroa ja lisäksi tulevat muut työmarkkinoille koituvat ongelmat sekä yhteiskunnalliset ongelmat.

Ateriapalvelut ovat siirtyneet 1.1.2023 lukien PPP Köökki Oy:n hoidettavaksi. Näin ollen kustannukset ovat siirtyneet koulujen ja varhaiskasvatuksen ulkoisiksi palvelujen ostoiksi. Kustannusten kehitystä seurataan tarkasti ja mahdollisiin kustannusten nousupaineisiin pyritään vaikuttamaan yhtiön kautta mahdollisimman ennakoivasti. Tärkeää on, että kunnan maksettavaksi tulevat vain kuntaan kohdistuvat kustannukset. PPP Köökki Oy laskuttaa siivouspalvelut teknisiltä palveluilta ja ne sisällytetään sivistystoimen kiinteistöjen sisäisiin vuokriin.

Mahdollinen koronapandemian uudelleen kiihtyminen tai influenssa-aaltojen esiintyminen voi vaikuttaa merkittävästikin sivistystoimen toimintoihin ja tavoitteiden toteutumiseen sekä sijaiskustannuksiin suunnitelmakaudella. Ilmastotyöryhmän esitykset otetaan huomioon sivistystoimen toiminnassa.

Henkilöstön työhyvinvointia kehitetään henkilöstön hyvinvointihankkeen tulosten pohjalta.

Koko sivistystoimessa noudatetaan suunnitelmakaudella valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa Taivalkoski – Ainutlaatuista tulevaisuusvoimaa, Taivalkosken kunnan strategia 2023–2030. Sivistystoimessa noudatetaan yksiköiden kehittämissuunnitelmia vv. 2022–2024 resurssien puitteissa ja vuoden 2024 toimintasuunnitelmia. Uudet kehittämissuunnitelmat laaditaan vuoden 2024 aikana.

Toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoitus on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista kokonaisvaltaisesti yhteistyössä huoltajien kanssa sekä ehkäistä syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii tietoja ja taitoja, jotka vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimimista yhteiskunnassa.

Taivalkosken varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty syksyllä 2022 ja sen jalkauttamista ja juurruttamista päivittäiseen toimintaan jatketaan.

Vasu -keskustelut, joihin on yhdistetty Lapset puheeksi -keskustelu, pyritään käymään kaikkien lasten vanhempien kanssa hoidon alkuvaiheessa, kuitenkin viimeistään syys-marraskuun aikana, jolloin vuosikellon mukaiset vasujen päivitykset tehdään. Lapsen vasua päivitetään vähintään kerran vuodessa ja Lapset puheeksi -keskustelu käydään tarpeen mukaan. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin perustuvien yksiköiden ryhmävasujen hyödyntämistä kehitetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa edelleen. Myös varhaiskasvatuksen ja arvioinnin vuosikellojen toimivuutta tarkastellaan ja niiden noudattamista edistetään.

Digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen liittyen on otettu käyttöön digitaaliset kasvukansiot, joiden käyttämistä harjoitellaan ja vakiinnutetaan osaksi arkea. Kasvukansiolle pyritään kuitenkin löytämään toimivampi alusta.

Wilman käyttöä vanhempien ja hoitopaikan välisessä viestinnässä kehitetään ja vakiinnutetaan. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat kirjataan Wilmaan, jolloin tieto lapsen tarvitsemista ja hänelle myönnetyistä tukitoimista siirtyy lapsen mukana esikouluun ja kouluun siirryttäessä.

Taivalkoskella on otettu käyttöön valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sisältyvä kolmiportaisen tuen malli tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatusta järjestettäessä. Kolmiportaisen tuen käyttöä edelleen opetellaan ja edistetään varhaiskasvatuksen palveluohjaajan tuella.

Varhaiskasvatus toimii verkostoissa ja on aktiivinen ja lisäarvoa tuottava yhteistyökumppani. Yhteistyötä neuvolan, sosiaalitoimen, esikoulun ja eri kuntouttavien työntekijöiden kanssa pidetään yllä ja jo aikaansaatuja yhteistyömuotoja lisätään ja vahvistetaan. Varhaiskasvatuksen palveluohjaaja kokoaa tarvittaessa verkosto- ja muita yhteistyöpalavereita.

Lasten liikuntaa varhaiskasvatuksessa edistetään yhteistyössä liikuntatoimen kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa kehitetään S2 eli suomi toisena kielenä mallia, koska muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvien lasten määrä on selkeästi lisääntynyt.

Jatketaan lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen harjoittelua muun muassa Pienin askelin -tunnetaitomateriaalin avulla, jonka käyttöön 4–5 vuotiaille on saatu koulutus.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti toiminnassa edistetään huomaamisen kulttuuria. Toimintakulttuurina on lapsen kannustava kohtaaminen ja ohjaaminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen esim. järjestämällä yhteisiä retkiä ja tapahtumia, järjestämällä lasten kokouksia ja vanhempainiltoja yksiköittäin sekä jatkamalla vuosittaista varhaiskasvatuksen asiakaskyselyn järjestämistä.

Varhaiskasvatukselle ollaan rakentamassa väistötiloja, johon on tavoitteena siirtää entisen ammattikoulun tiloissa toimivat ryhmäperhepäiväkodit. Lisäksi väistötiloihin jouduttaneen perustamaan uusi väliaikainen ryhmäperhepäiväkoti. Yhteensä väistötiloissa toimisi ensi vaiheessa kuusi ryhmää. Kiinteistö Oy Siikataipaleen asunnoissa sijaitsevista väliaikaisista ryhmäperhepäiväkodeista ainakin toinen pyritään siirtämään väistötiloihin lisämoduulin valmistuttua kesällä 2024. Molemmat kyseiset väliaikaiset ryhmäperhepäiväkodit ovat toiminnassa ainakin kesään 2024, mahdollisesti myös seuraavan toimintakauden 2024–2025 riippuen lapsitilanteesta. Vuororyhmäperhepäiväkoti Vekkuli jää tässä vaiheessa nykyisiin tiloihin. Hutun ryhmäperhepäiväkoti jatkaa nykyisissä tiloissa. Esikoululaisille järjestetään kerhotoimintaa koululla koulun toimintana aamuisin ja/tai iltapäivisin kouluvuoden aikana. Uudet, terveet ja turvalliset sekä asianmukaisesti kalustetut tilat mahdollistavat entistä laadukkaamman varhaiskasvatuksen ja luovat näin kuntaan elinvoimaa ja elämänvoimaa. Uusien tilojen lähellä olevaa luontoa ja muutakin ympäröivää luontoa voidaan hyödyntää toiminnassa ja luoda lapsille ainutlaatuisia luontokokemuksia ja -elämyksiä. Väistötilat saataneen käyttöön tammikuussa 2024.

Suunnitelmakaudella on tarkoitus siirtyä ryhmäperhepäiväkotimuotoisesta varhaiskasvatuksesta pääosin päiväkotimuotoiseen toimintaan. Vuoden 2024 aikana ryhdytään valmistelemaan tulevaa rakennemuutosta, joka toteutetaan suunnitelmien mukaan viimeistään kesällä 2026. Vuoden 2024 aikana kartoitetaan varhaiskasvatuksen opettajien saatavuutta sekä selvitetään nykyisen henkilökunnan halukkuutta koulutautua varhaiskasvatuksen opettajiksi.

Henkilöstön työhyvinvointia edistetään jakamalla tehtäviä päivähoidonohjaajan ja vastaavan varhaiskasvatusopettajan kesken sekä järjestämällä päivähoidon ohjaajan johdolla kuukausittaisia yksiköiden yhteisiä palaverieita ja yksiköissä säännöllisiä tiimipalaverieita, järjestämällä kehityskeskustelut sekä tarkoituksenmukaista lisäkoulutusta. Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja on mukana suunnittelukokouksissa ja ohjaa työntekijöitä pedagogiikan suunnittelussa ja toteutuksessa myös ryhmissä. Kun varhaiskasvatuksen hallinnollisia tehtäviä jaetaan päivähoidonohjaajan ja ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan kesken, saadaan myös toimivat sijaisjärjestelyt. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan kehityskeskusteluissa ja kyselyllä.

Koronan jälkeistä tukea varhaiskasvatuksessa jatketaan kesään saakka varhaiskasvatuksen opettajan työpanoksella, johon on saatu valtion erityisavustusta. Jatkossa pedagogiseen ohjaukseen ja päivähoidonohjaajan tehtävien jakamiseen otetaan vastaava varhaiskasvatusopettaja.

Varhaiskasvatus on maksutonta 1.1.2024 alkaen.

Perusopetus

Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistumisen takia muutetaan toiminta- ja arviointikulttuuria uusien tavoitteiden mukaisiksi. Valmistaudutaan hallitusohjelman mukaisiin muutoksiin (muun muassa lisätunnit ja työrauhapaketti).

Mobiililaitteiden ja sähköisten materiaalien käyttöä opetustoiminnassa pyritään lisäämään. Laitteiden hallintaratkaisuja tulee kehittää yhdessä Tieran kanssa. Noudatetaan vuonna 2023 päivitettyä tieto- ja viestintäopetussuunnitelmaa.

Tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä monipuolisesti eri keinoin, esim. vertaissovittelu-, kummi- ja tukioppilastoimintojen avulla sekä Lapset puheeksi -työmallia käyttämällä. Nuoria osallistetaan päätöksentekoon nuorisovaltuuston (NuVa) kautta. Tunnetaitojen käyttöä harjoitellaan eri tilanteissa. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisiin tapahtumiin, kuten pääministerin itsenäisyysjuhliin ja Nuorten parlamentin istuntoon.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti peruskoulun ja Taivalkoskella opiskelevien 2. asteen opiskelijoille pyritään järjestämään rajattu mahdollisuus maksuttomaan lasketteluun ja uintiin Taivalvaaralla. Lisäksi tulee ostaa myös koulujen liikuntatuntien laskettelua, koska se ei sisälly uuteen sopimukseen. Järjestelyt tulee neuvotella uudelleen yrittäjän vaihtumisen takia ja varata riittävä resurssi.

Alakoulut ovat mukana Suomen harrastamisen mallissa. Kunnan ilmasto-ohjelmaa toteutetaan muun muassa Vihreä lippu -ohjelman avulla. Osallistutaan aktiivisesti eri tahojen tapahtumiin.

Huolehditaan henkilöstön jaksamisesta muun muassa virkistyspäivien ja -tuokioiden avulla. Huolehditaan riittävät resurssit työntekoon.

Sivistyspalveluissa suurimpia investointikohteita ovat varhaiskasvatuksen väistötilojen kalustaminen ja piha-alueiden rakentaminen, Hutun koulun salin saneeraus sekä varaston rakentaminen.

Toisen asteen koulutus, lukio

Taivalkosken lukio on verkostoitunut, moderneja opetusmenetelmiä ja tietoliikenne-yhteyksiä käyttävä sekä kansainvälisiä yhteyksiä ja toisen asteen yhteistyötä hyödyntävä oppilaitos. Se antaa opetusta sekä nuorille että aikuisille siten, että he sijoittuvat kilpailukykyisesti jatko-opintoihin ja työelämään, ovat aktiivisia kansalaisia sekä kykenevät toimimaan kansainvälisesti.

Tuetaan opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia moniammatillisesti. Huolehditaan uusien opiskelijoiden ryhmäytymisestä.

Lisätään sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä opetuksessa. Huolehditaan opiskelijoiden ja opettajien tietoteknisistä valmiuksista.

Jatketaan yhteistyötä pienten lukioiden verkoston ja Oulun aikuislukion kanssa, jotta opiskelijoiden kurssitarjonta olisi riittävän kattava. Ostetaan palveluja tarvittaessa muualta (esim. Tutorhouse). Osallistutaan aktiivisesti Koillismaan pyöreän pöydän -tapaamisiin, joissa suunnitellaan alueelle erilaisia koulutushankkeita.

Oppivelvollisuus laajeni 18 vuoteen 1.8.2021 ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan vaiheittain syksyllä 2021. Oppivelvollisuuden seuranta hoidetaan Valpasjärjestelmän kautta.

Uudet opetussuunnitelmat tulivat käyttöön vaiheittain syksystä 2021. Lukiossa haetaan ratkaisuja muun muassa yliopisto-, yrittäjä-, kaksois- ja kolmoistutkinto-yhteistyölle. Laaja-alaisia opintoja toteutetaan muun muassa teemapäivien kautta.

Markkinoidaan lukiota monipuolisena ja laadukkaana oppilaitoksena, jossa voi suorittaa opintojen ohella erilaisia kursseja muun muassa liikunnassa ja kulttuurissa. Jos lukioon hakeutuu ulkomaalaisia opiskelijoita, varmistetaan pääsykokeella tai haastattelulla riittävä kielitaito.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaisvalmiuksia ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä tekemällä laaja-alaista yhteistyötä. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Kansalaisopisto edistää kynnyksettömiä ja monipuolisia osallistumisen keinoja ja kanavia tarjoamalla monipuolisesti kursseja, ja sitä kautta kohtaamispaikkoja. Kansalaisopisto osallistaa kuntalaisia ja tarjoaa yhteisön, johon kaikki ovat tervetulleita. Kansalaisopisto lisäksi järjestää tapahtumia paitsi itse myös yhteistyössä muiden kunnan toimijoiden kanssa.

Kansalaisopiston opetus tukee kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ali-edustettujen ryhmien kuten esimerkiksi maahanmuuttajien, vammaisten, opinnollista kuntoutusta tarvitsevien ja ikääntyvien osallisuuden lisäämistä ja opetuksen saavutettavuutta haja-asutusalueella. Osallistumisen esteitä pyritään madaltamaan opintoselillä, johon haetaan avustusta Opetushallitukselta.

Kansalaisopisto luo lapsille ja nuorille ainutlaatuisia kohtaamispaikkoja, jotka luovat siteitä Taivalkoskeen suuntaamalla opetusta siten, että se tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Kansalaisopisto tarjoaa liikuntakursseja, jotta taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin. Kansalaisopistossa noudatetaan kestävä elämäntavan periaatteita. Käytössä on Kestävän elämäntavan Koillisopistot -opas opettajille, jossa ohjataan ajattelemaan maailmanlaajuisesti YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden vuodelle 2030 mukaisesti. Luonto- ja ympäristöaiheisten kurssien tarjontaan panostetaan. Opetustarjontaa monipuolistetaan etäopetuksella.

Kansalaisopisto toimii ja vaikuttaa aktiivisesti eri verkostoissa. Kansalaisopisto tekee joustavaa yhteistyötä muun muassa opetus- ja kulttuuri- sekä kirjastotoimen kanssa. Kansalaisopisto tekee edelleen kiinteää alueellista yhteistyötä Posion, Kuusamon, Pudasjärven ja Ranuan kansalaisopistojen sekä Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistojen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan muiden kansalaisopistojen kanssa kansalaisopiston ja sen henkilöstön kehittämiseksi.

Opiston opetusohjelmassa otetaan huomioon ajankohtaiset yleiset koulutustarpeet sekä kuntalaisten toiveet ja järjestetään niiden pohjalta koulutus lukuvuoden mittaisina opintokokonaisuuksina tai lyhyempinä intensiivikursseina. Kurssit suunnitellaan soveltuvien osien osaamisperusteisena, jolloin opiskelija saa halutessaan suoritusmerkinnän (opintopisteet) kurssista. Myös henkilöstökoulutusta ja muuta ostopalvelukoulutusta järjestetään tarvittaessa. Opiston kursseja markkinoidaan aktiivisesti eri tilaisuuksissa ja sosiaalisessa mediassa sekä opettajia kannustetaan markkinoimaan omia kurssejaan. Tiedotusvälineisiin pidetään aktiivisesti yhteyttä.

Kansalaisopisto osallistuu aktiivisesti opetuksen ja henkilöstön kehittämishankkeisiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kirjastotoimi

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

Taivalkosken kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana yksilön elämää rikastuttavalla tavalla. Kirjaston toiminnan tavoitteena on parantaa kuntalaisten hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä.

Kirjaston toiminnassa painotetaan lasten- ja nuorten kirjastotyötä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä muun muassa jatkamalla kirjaston kehittämistä kulttuuriseksi kohtaamispaikaksi järjestämällä kirjastossa erilaisia tilaisuuksia. Lasten- ja nuortenkirjastotyön tavoitteena on tuottaa lukuintoa ja tarinallisia elämyksiä. Nuoria pyritään saamaan kirjaston käyttäjiksi markkinoimalla heille verkkokirjastoa ja e-aineistopalveluja. Hutun koulun kirjastopalvelut turvataan vaihtuvilla kokoelmilla.

Kirjasto on ollut OUTI-kirjastokimpassa (16 Pohjois-Pohjanmaan kirjastoa) ja Koha-kirjastojärjestelmässä vuodesta 2016 lähtien. OUTI-kirjastokimpassa on kirjaston asiakkaiden käytössä koko kimpan laaja kirja- ja lehtiaineisto. Lisäksi Taivalkosken kirjasto on mukana Pohjoisen eKirjastossa. Kokoelmaa ja palveluita kehitetään yhteistyössä koko alueen kanssa muun muassa perustamalla yhteinen kokoelma-työryhmä, jossa laaditaan yhteiset kokoelmalinjaukset, jolloin kokoelmasta saadaan mahdollisimman hyvin asiakkaita ja heidän tiedontarpeitaan palveleva kokonaisuus.

Kirjaston fyysisten kokoelmien kehittämisessä ja lainausten määriä sekä käyntien määrien tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös sähköisten materiaalien käyttö eKirjastossa. Sähköisen materiaalin lainausmääriä ei voida tällä hetkellä yhteisestä järjestelmästä johtuen tilastoida kunnittain. eKirjastoa ollaan laajentamassa vuoden 2023 aikana koko maata koskevaksi siten, että toiminta alkaisi vuonna 2024. Kunnat voivat liittyä uuteen eKirjastoon haluamaan ajankohtana. Koko maata käsittävä eKirjasto tarjoaa alkuun rajatun määrän palveluita, joten Pohjoisen eKirjaston toimintaa tulee kuitenkin jatkaa ainakin vuonna 2024. Kirjaston palveluaikoja pidetään laajana omatoimikirjaston avulla, jotta mahdollisimman moni kuntalainen voi matalalla kynnyksellä käyttää kirjaston palveluja.

Kirjasto toimii ja vaikuttaa muutoinkin aktiivisesti verkostoissa. Tiivistä yhteistyötä Pääatalo-keskuksen muiden toimijoiden kanssa tehdään muun muassa järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja tapahtumia. Yhteistyötä kirjastotyössä tehdään ja kehitetään erityisesti koulujen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa. Yhteistyön tukena käytetään kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman pohjalta laadittua lasten- ja nuorten kirjastopolkua, joka sisältää eri luokka-asteille kirjaston tarjoamat sisällöt. Yhteistyöllä pyritään tukemaan lasten ja nuorten lukutaitoa ja -intoa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Osallistutaan kirjastojen yhteisen Oulu2026 -tapahtuman suunnitteluun.

Resurssien puitteissa osallistutaan mahdollisiin kirjaston kehittämistä ja lukuharrastusta sekä mediakasvatusta tukeviin hankkeisiin.

Kulttuuritoimi

Kulttuuripalvelut edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä asukkaiden hyvinvointia, vilkastuttavat kyläkuvaa ja näin edistävät Taivalkosken matkailun kehittymistä ja Taivalkosken kunnan positiivisen imagon luomista ja yleensäkin kunnan elinvoimaa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle, kokemiselle ja jakamiselle.

Pääatalo-keskuksen toimijat, kulttuuritoimi, kansalaisopisto, kirjasto ja Pääatalo-instituutti, joilla kaikilla on oma roolinsa, toimivat joustavasti yhteisen toiminta-ajatuksen pohjalta, tavoitteena monipuolinen pohjoinen kirjoittajakoulutus- ja kulttuurikeskus. Toimijat tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä.

Kulttuuritoimi luo toiminnallaan kaikenikäisille kuntalaisille osallistumismahdollisuuksia ja kohtaamispaikkoja sekä kulttuurisia elämyksiä ja sitä kautta kokonaisvaltaista hyvinvointia. Monipuolinen ja korkeatasoinen kulttuuritarjonta lisää myös kunnan näkyvyyttä ja elinvoimaa lisäämällä vierailijoita ja muuta kulttuurimatkailua. Osallistumalla mahdollisuuksien ja resurssien mukaan hankkeisiin ja hyödyntämällä viisaasti hankerahoitusta myös lisätään kunnan elinvoimaa.

Kulttuuritoimi vastaa kahden suurimman vuosittain järjestettävän kulttuuritapahtuman, Pääataloviikon ja Naperoviikon ohjelman kehittämisestä, koordinoinnista sekä kokonaistoteutuksesta. Pääataloviikon ja Naperoviikon ohjelmisto pyritään pitämään monipuolisena ja korkeatasoisena. Tämän lisäksi kulttuuritoimi tuottaa muita monipuolisia ja korkeatasoisia kulttuuritapahtumia ja -palveluja sekä Pääatalo-keskuksen sisältöjä resurssien puitteissa. Kulttuuritoimi osallistuu omalta osaltaan uuden kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen yhteistyössä koulujen kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa pyritään edelleen laajentamaan nuorisotoimintaan yhteistoiminnassa nuorisotoimen kanssa. Satupolun ja kulttuuripolun kehittämistä kulttuurikohteina jatketaan ja tuodaan näkyvämmiin esille. Satupolulle kehitetään toiminnallisuutta yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa. Kulttuuritoimi on mukana resurssien puitteissa Putaansaaren ja Putaanmutkan kehittämässä kohtaamis- ja tapahtumapaikkana yhteistyössä Päätalo-instituutin ja teknisen toimen kanssa.

Kulttuuritoimen työpanosta suunnataan myös kotiseututyöhön ja museotoimintaan sekä kansainväliseen kulttuuriyhteistyöhön. Kotiseututyössä pyritään edelleen jatkamaan kotiseutuhistorian tallentamista mahdollisen hankkeen avulla. Kenttäradan markkinointia ja kunnossapitoa pyritään kehittämään yhteistyökumppaneiden kanssa. Museon päärakennuksen katto korjataan teknisten palvelujen toimesta keväällä 2024.

Museolle laaditaan museosuunnitelma museoviraston ohjeiden mukaisesti. Kansainvälistä yhteistyötä pyritään tekemään muun muassa ystävyyskuntatoimintana Viron Alutagusen kanssa ja lisäksi ainakin Unkarin kansainvälisen kulttuurikeskuksen kanssa järjestämällä kulttuuri- ja taitelijavaihtoa kansainvälisen tilanteen ja resurssien puitteissa.

Kunnanhallituksen päätöksellä perustettu Taivalkosken Tammenlehvän perinnetoimikunta on aloittanut toimintansa. Kulttuurituottaja toimii perinnetoimikunnan sihteerinä.

Kulttuuritoimi toimii ja vaikuttaa aktiivisesti eri verkostoissa. Kulttuuripalvelut hakee aktiivisesti uusia sisältöjä, näkyvyyttä ja yhteistyökumppaneita sekä hankerahoitusta mahdollisuuksien mukaan. Kulttuuritoimi pyrkii osallistumaan myös yhteistyöhankkeisiin muiden toimijoiden kanssa resurssien puitteissa. Yhteistyöhön lähiseudun kuntien kanssa panostetaan muun muassa osallistumalla Pohjois-Pohjanmaan liiton Kulttuurikemmo -hankkeeseen ja Kainuun Liiton toteuttamaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueelliseen kulttuuritoimen kehittämishankkeeseen. Kulttuuritoimi on mukana valtuuston päätöksen mukaisesti Oulu 2026-kulttuuripääkaupunki -hankkeessa ja – valtuuskunnan toiminnassa muun muassa suunnittelemassa kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa. Resurssien puitteissa toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan kulttuurin kehittämissuunnitelmaa 2022–2030, joka luo edellytyksiä kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelman toteutumiselle.

Kulttuurimatkailua edistetään omalla kulttuuritarjonnalla ja markkinoinnilla sekä pyrkimällä edelleen lisäämään medianäkyvyyttä. Markkinoinnin pääpaino on sähköisessä viestinnässä ja sosiaalisessa mediassa. Myös tiedotuksesta sähköisten välineiden ulkopuolella oleville huolehditaan, jotta kaikilla on tasavertaiset mahdollisuuden osallistumiseen. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen varataan tilapäistä henkilöresurssia kiireaikoina ja käytetään tarvittaessa ostopalveluja.

Joitakin kulttuuripalveluita ja sanataiteen opetusta pyritään edelleen ostamaa Päätalo-instituutilta erillisellä kulttuurin yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksella. Päätalo-instituutin kehittämiseen varataan 32.000 euron avustusmääräraha.

Ostetaan edelleen musiikkiopistopalveluja Kuusamon kaupungilta resurssien puitteissa. Kulttuuritoimi on mukana alueteatteritoiminnassa ja Konsertti joka kouluun-toiminnassa.

Vapaa-aikatoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tukee lasten ja nuorten kasvua sekä osallisuutta. Tätä työtä tehdään tarjoamalla mielekkäitä ajanviettopaikoja ja mahdollisuuksia keskusteluun luotettavan aikuisen kanssa sekä antamalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorten asioihin kunnassamme. Lähtökohtana on siten kaikkien taivalkoskelaisten lasten ja nuorten omien toiveiden huomioonottaminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä heidän osallistaminen näihin toimintoihin. Näin pyritään tukemaan nuorten valmiuksia vastuunottoon ja tulevaisuuden rakentamiseen sekä ehkäisemään syrjäytymistä.

Nuorisotoimi luo nuorille kohtaamispaikkoja, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, jotka luovat nuorille kokonaisvaltaista hyvinvointia ja luovat siteitä Taivalkoskeen. Toiminnassa hyödynnetään myös ympäröivää luontoa.

Nuorisotoimessa noudatetaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Nuoria aktivoidaan mukaan nuorisotoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Nuorisotyön toimintaympäristöjä ja -muotoja kehitetään jatkuvasti. Nuorisotyötä pyritään viemään myös sinne missä nuoret kulloinkin liikkuvat, jotta palvelut ovat mahdollisimman matalalla kynnyksellä saatavissa. Jalkautuvassa nuorisotyössä kohdataan nuoria heidän omassa vapaa-ajanviettoympäristössään, jolloin pysytään ajanhermolla kulloinkin nuorisoa koskevista ilmiöistä ja tavataan myös nuoria, joita ei muuten saavuteta. Nuorisotyössä hyödynnetään monipuolisesti eri ympäristöjä kuten ulkoliikuntapaikkoja, koulujen tiloja, keskustan alueita ja muuta luontoa. Kouluilla tehtävää nuorisotyötä jatketaan edelleen, koska sen kautta tavoitetaan kouluikäiset nuoret kattavasti. Tuetaan nuorten harrastamista muun muassa Harrastamisen Suomen malli -hankkeen toimintamallin avulla yhteistyössä liikuntatoimen ja koulujen kanssa.

Nuorisotiloja kehitetään nuorten kokoontumis- ja vapaa-ajanviettopaikkana ja nuorten omien tapahtumien järjestämistilana. Nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan ja kunnan päätöksentekoprosessia tehdään tutuksi ja muutoinkin nuoria pyritään kannustamaan osallistumaan esimerkiksi mahdollisen osallistavan budjetoinnin keinoin. Sivukyltien nuorisotoimintaa jatketaan. Nuorisotyötä, nuorten starttipajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä järjestetään yhtenäisenä nuorten palvelukokonaisuutena rahoitussäännösten puitteissa, jotta palvelut olisivat mahdollisimman helposti ja laajasti nuorten saatavilla ja tarvittavat resurssit voidaan käyttää tehokkaasti. Erityisnuorisotyössä järjestetään tarvittaessa myös ryhmätoimintaa kuten teemapäiviä, leirejä ja ryhmäytymisiä. Etsivä nuorisotyö jalkautuu mahdollisimman paljon sinne, missä nuoret viettävät aikaansa. Yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa pidetään kiinteänä ja kehitetään. Luontoa sekä muuta ympäristöä ja oppilaitosyhteistyömallia hyödynnetään ohjaustyössä.

Nuorten yhteydenottokynnystä pyritään pitämään matalana myös digitaalisten viestintäkanavien (esim. instagram, facebook, snapchat) avulla.

Nuorten starttipaja on osa nuorten palvelujen kokonaisuutta. Toimintaan on myönnetty valtionosuuskelpoisuus ja aluehallintovirasto on vuosittain hakemuksesta myöntänyt rahoitusta starttipajaan noin 50.000 euroa. Rahoitusta haetaan myös vuodelle 2024. Toiminnassa noudatetaan rahoittajan hyväksymää suunnitelmaa ja painotetaan erityisesti nuorten elämänhallintataitoja ja urasuunnittelua sekä nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisäämistä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Yhteistyö toisen asteen koulutuksen (OSAO, lukio) Tuva-koulutuksen (tutkintoon valmistava koulutus) kanssa aloitetaan. Nuorten starttipajalla nuorille annetaan valmiuksia elämänhallintaan, koulutukseen ja työelämään.

Nuorisotoimi toimii ja vaikuttaa aktiivisesti eri verkostoissa. Nuorisotoimi tekee yhteistyötä muiden sivistystoimen toimijoiden ja nuorten sidosryhmien kanssa. Nuorisotoimi osallistuu aktiivisesti muun muassa lasten ja nuorten palveluverkoston toimintaan ja lapset puheeksi -toimintaan, joiden toiminnan jatkuvuus pyritään pitämään aktiivisena myös sosiaalitoimen siirryttyä hyvinvointialueelle.

Nuorisotoimi osallistuu vuonna 2023 alkaneeseen kansainväliseen Pikku-Syötteen Erasmus -hankkeeseen sen mukaan kuin nuoria ilmoittautuu. Hankkeeseen sisältyy nuorisovaihdot ja vapaaehtoistyön mahdollisuus 13–30 vuotiaille nuorille (Pikku-Syöte tammikuu 2024/Italia kesäkuu 2024).

Talousarviossa varataan määräraha nuorten opiskelijoiden kannustinrahaa varten. Kannustinrahan jakamisesta päättää sivistyslautakunta.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi tukee toiminnallaan Taivalkosken liikuntapalvelutarjontaa. Liikuntatoimi tuottaa itse palveluja, sekä tukee muita kyseisten palvelujen tarjoajia. Tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen liikuntatarjonta, joka on mahdollisimman monen tavoitettavissa. Liikuntatoimi tukee omalla erityisosaamisellaan myös Taivalkosken matkailua, matkailualan toimijoita sekä liikuntamatkailuun liittyvän infran kehittämistä.

Liikuntatoimen tavoitteena on kuntalaisten kokonaisvaltainen hyvinvointi. Liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan kuntalaisten liikkumisen ja hyvinvoinnin lisääntymistä. Monipuoliset liikuntapaikat ja -palvelut tarjoavat kuntalaisille ja myös matkailijoille ainutlaatuisia kohtaamispaikkoja ja asiakaskokemuksia. Liikunta- ja muiden tapahtumien järjestämisellä ja tukemisella sekä markkinoinnilla lisätään kunnan näkyvyyttä ja elinvoimaa. Liikuntatoimi on aktiivinen ja lisäarvoa tuottava yhteistyökumppani.

Liikuntatoimessa kehitetään edelleen melontakeskuksen, Taivalvaaran hiihtokeskuksen, kiipeily- ja frisbeegolfradan, reitistöjen sekä seikkailupuiston toimintaa siten, että toiminnoilla tuetaan sekä kuntalaisten omaa liikkumista että kilpailu- ja matkailutoimintaa. Liikuntapaikat pidetään turvallisessa kunnossa raportoimalla mahdollisista puutteista kunnossapidosta vastaavalle. Melontakeskuksen radan rakenteita korjataan ja parannetaan eri koskimelonnin lajien tarpeisiin sopiviksi. Melontakeskuksessa järjestetään erilaisia kursseja, näytöksiä, leirejä ja muita tapahtumia sekä kilpailuja kuten koskipujottelun ja -crossin kansalliset kisat, koskipujottelun Nordic Cup ja koskipujottelun ja -crossin SM-kisat. Tehdään yhteistyötä Ruotsin ja Baltian maiden suuntaan ja pyritään saamaan entistä enemmän leireilijöitä ja kisailijoita Taivalkoskelle. Pyritään luomaan erilaisia ohjelma- ja majoituspaketteja majoitusyrittäjien kanssa. Hiihtokeskuksen toiminta jatkuu yrittäjävetoisena uuden yrittäjän toimesta. Talousarviossa ei näin ollen ole varauduttu hiihtokeskuksen toiminnan järjestämiseen kunnan omana työnä.

Liikuntatoimi on mukana hiihtokeskuksen toiminnan tukena omaa kokemustaan ja erityisosaamistaan hyödyntäen. Uuden yrittäjän kanssa sovitaan toimintatavoista ja etsitään uusia yhteistyötapoja.

Eri talvilajien kilpailuja voidaan järjestää aiempaa vähemmän johtuen lumettamis- päätöksistä johtuvasta suorituspaikkojen kuntoon laittamisen epävarmuudesta. Helmikuussa todennäköisesti järjestetään kumparelaskun Eurooppa cup ja pääsiäisenä maastohiihdon FIS-kisat. Mäkihypyn ja yhdistetyn kisoja ei ensi kaudelle ole urheiluseura hakenut lainkaan. Olosuhteita ja palveluita pyritään kuitenkin kehittämään tukemaan harjoittelu- ja kilpailutoimintaa siten, että eri lajien kilpailijoita saadaan myös leireilemään Taivalkoskella. Taivalvaaraa hyödynnetään myös kesätoiminnassa kuten esimerkiksi frisbeegolfissa, jousiammunnassa ja kiipeilyssä.

Frisbeegolfin olosuhteet alkavat olla myrskyn jälkeisten korjausten ja rakentamisten jälkeen huippukunnossa, joten ratoja voidaan käyttää täysipainoisesti.

Liikuntatoimessa paneudutaan edelleen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti lasten ja nuorten liikuntaan sekä terveystuoliikuntaan ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Toimintamuotoina ovat muun muassa erilaiset ohjatut liikunta- ja vesijumpparyhmät, koululaisten uimaopetus, aikuisten ja lasten uimakoulut, kuntoliikuntakampanjat, -tapahtumat, -tempaukset sekä neuvonta ja kuntotestaukset. Hutun koululla järjestetään nuorille liikuntakerhoja yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Uimahallin aukioloaikoja ja uimaopetuksen aikatauluja järjestellään tarvittaessa ottaen huomioon kävijämäärät ja käytettävissä oleva henkilöresurssi. Koululaisten hyvä uimaopetuksen taso turvataan. Uimahallissa on myös käytettävissä virtuaalinen vesijumpan ohjaus. Liikuntatoimi on mukana omalla asiantuntemuksellaan yhteistyökumppanina erilaisten kilpailujen järjestämisessä sekä koulujen ja varhaiskasvatuksen liikunnan ohjaamisessa ja tukemisessa resurssien puitteissa.

Hankkeisiin ja erilaisiin kampanjoihin kuten esimerkiksi Ui kesäksi kuntoon -kampanjaan osallistutaan resurssien puitteissa. Liikuntatoimessa pyritään tekemään alueellista yhteistyötä muun muassa koululaisten kilpailutoiminnassa.

Liikuntajärjestöjen, erilaisten yhdistysten ja muiden tapahtumien järjestäjien toiminnan koordinointiin varataan edelleen henkilöresurssia. Vetovoimaisia uusia tapahtumia pyritään saamaan ja kehittämään paikkakunnalle ja tuetaan järjestelyissä henkilöresurssien puitteissa. Järjestetään Uuden Vuoden tapahtuma ja Koski Palaa -tapahtuma.

Kulttuuritoimen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä pyritään talousarvion määrärahojen puitteissa markkinoimaan palveluja ja tapahtumia, jotka sopivat myös liikunta- ja kulttuurimatkailuun ja lisäävät kunnan näkyvyyttä ja elinvoimaa.

Työllistämisyksikkö

Työllistämisyksikössä hoidetaan palkkatuella työllistäminen kuntaorganisaatioon ja nuorten työpajatoiminta. Toiminnan tavoitteena on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisy työllistämisen sekä koulutukseen ja kulloinkin tarvittaviin palveluihin ja työhön ohjauksen avulla siten, että he voivat myöhemmin työllistyä avoimilla työmarkkinoilla tai muutoin voivat olla aktiivisesti osallisina yhteiskunnan toiminnassa.

Työllistäminen on edelleen tärkeää, jotta yhä useampi ei syrjäydy pysyvästi avoimilta työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta. Työttömiä pyritään ohjaamaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja sitä kautta avoimille työmarkkinoille. Toiminnalla pyritään myös estämään kunnan maksettavaksi tulevien työmarkkinatukimaksujen lisääntyminen. Erityisesti nuorten työllistymistä avoimille työmarkkinoille pyritään edistämään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Henkilöitä työllistetään talousarviomäärärahan puitteissa. Työntajille maksettavaa tukea työllistämiseen pyritään tarjoamaan ja markkinoimaan edelleen. Työllistämisyksikössä toimitaan nettomäärärahan puitteissa.

TE-palvelujen hoito (ulkoiset palvelut) siirtyy valtiolta perustetuille työllisyysalueille vuoden 2025 alusta lukien. Taivalkosken kunta on liittynyt Kainuu-Koillismaa työllisyysalueeseen. Siitä, huolehtiiko kunta itse vai jokin toinen kunta Taivalkosken kunnan lakisäateisistä henkilöasiakaspalveluista, ei ole vielä tehty lopullista päätöstä. Työllistämisyksikkö osallistuu tarvittaessa ulkoisten TE-palvelujen siirron suunnitteluun.

Kuntaan työllistäminen (sisäinen palvelu) on tärkeää myös TE-uudistuksen jälkeen, koska yrityksiin työllistäminen on Taivalkoskella vähäistä. On todennäköistä, ettei merkittävää muutosta asiassa tapahdu ainakaan nopeasti. Tämän vuoksi on työttömien syrjäytymisen ehkäisemiseksi lopullisesti työmarkkinoilta välttämätöntä, että kunnan oma työllistäminen eri hallintokuntiin säilyy ainakin siihen saakka, kun merkittävää työllistymisen lisääntymistä yrityksiin tapahtuu. Näköpiirissä on, että ns. eläkeputken poistaminen todennäköisesti lisää esimerkiksi velvoitetyöllistettävien määrää. Vaikka palkkatuki maksetaan työntajalle, TE-toimiston myöntämä tuki perustuu aina palkattavan työttömän palvelu- ja ohjaustarpeeseen. Näin ollen nykyinen keskitetty kunnan työllistämisen ja ohjauksen malli on tarpeen säilyttää. Mikäli yksityisen sektorin työllistäminen lisääntyy, voidaan siinä tapauksessa halutessa vastaavasti lähteä vähentämään kuntaan työllistämistä.

Työllistämisyksikkö toimii, tekee ja vaikuttaa aktiivisesti eri verkostoissa. Yhteistyötä työvoimaviranomaisten, hyvinvointialueen sekä etsivän nuorisotyön kanssa jatketaan tiiviinä. Osallistutaan HYTE-työryhmän työhön. Edistetään työllistämistä edelleen yhteistyössä Taivalkosken Kuohu ry:n ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa siten, että myös erityisen vaikeassa työmarkkina-asemassa olevia voidaan työllistää ja ohjata tarvittaviin palveluihin, koulutukseen ja sitä kautta avoimille työmarkkinoille. Tehdään yhteistyötä mahdollisten työllistymistä tukevien hankkeiden kanssa.

Tavoitteet

Tavoite 2024 (strategia)	Tavoite 2024	Mittari/arviointi
IHMISET Kokonaisvaltainen hyvinvointi	<p>Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden.</p> <p>Tarjoamme monipuolisesti kohtaamispaikkoja.</p> <p>Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin.</p> <p>Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua.</p>	<p><i>Kulttuuritoimi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Kulttuuritapahtumien määrä/vuosi Tavoite: 60, joista Päätaloviikolla Tavoite: 25 -Tapahtumapaikkoja/vuosi Tavoite: 10 -Taidenäyttelyiden määrä/vuosi Tavoite: 11 -Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä/vuosi Tavoite: 10.000 henkilöä, josta Päätaloviikon tapahtumiin osallistujat Tavoite: 7.500 henkilöä <i>Vapaa-aikatoimi:</i> <i>Nuorisotoimi</i> -Nuorisotyön palveluihin osallistuneet /vuosi, Tavoite: 1850 henkilöä -Nuorisotilojen aukiolopv/vuosi Tavoite 100 kertaa/vuosi -Sivukylillä nuorisotoimintaa kertaa/vuosi Tavoite: 6 kertaa/vuosi -Kerhotoimintaa sivukylillä kertaa/vuosi Tavoite: 40 kertaa/vuosi -nuorisotyö kouluilla Tavoite: 20 kertaa/vuosi -Tehdään erityisnuorisotyötä Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Nuorisovaltuuston ja nuorten toimintaryhmien järjestämien tapahtumien määrä/vuosi Tavoite: 10 tapahtumaa <i>Liikuntatoimi</i> -6.luokan oppilaista osaa uida % Tavoite: 90 % -ohjattuja kuntoliikuntaryhmiä kertaa Tavoite: 50 kertaa

		<p>-Liikuntaryhmiin osallistuneiden määrä Tavoite: 600 henkilöä Tapahtumien ja kilpailujen määrä, joita järjestetty tai joiden järjestelyissä liikuntatoimi/tapahtumakoordinaattori on ollut mukana kpl/vuosi Tavoite: 10 kpl/vuosi Koskimelontarataa parannettu: Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä <i>Kirjasto:</i> -Lainausten määrä (ei sisällä sähköisiä) tavoite: 60.000 lainausta -Käyntien määrä kirjastossa tavoite: 35.000 käyntiä -kirjaston tilaisuuksien ja tapahtumien määrä/v tavoite: 100 tapahtumiin osallistuneiden henk. määrä/v tavoite: 1800 henkilöä <i>Kansalaisopisto:</i> -Kansalaisopiston opetustuntien määrä vuodessa Tavoite: 3600 tuntia -Tarjottujen tuntien määrä sivukylillä Tavoite: 500 tuntia -Opiskelijamäärä kansalaisopistossa (kerran laskettuna) Tavoite: 550 opiskelijaa -Asiakastyytyväisyysindeksi Tavoite: keskiarvo 4 -Liikuntakursseja tuntia/vuosi: Tavoite: 400 tuntia -Luonto- ja ympäristökurssien tarjottu määrä/vuosi Tavoite: 14 kurssia <i>Peruskoulutus:</i> -Esikoululaisten aamu- ja iltapäivän kerhotoiminnan käynnistäminen Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Kaikki peruskoululaiset saavat päättötodistuksen ja mahdollisimman moni jatko-opiskelupaikan -Päättötodistuksen peruskoulusta saaneet % Tavoite: 100 % -Jatko-opintopaikan saamatta jääneet % Tavoite: 0 %</p>
--	--	--

<p>ASUMINEN Laadukas ja turvallinen arki</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa on erinomaiset tilat ja ympäristöt -väistötiloihin siirtyminen</p>	<p><i>Varhaiskasvatus:</i> Laadittujen uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja päivitysten määrä (lapsen suunnitelma) %:lle varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrästä: Tavoite: 70 % Varhaiskasvatuksessa kokoaikainen ohjausresurssi erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen Kyllä/ei Tavoite: Kyllä Varhaiskasvatuksen toiminnan asiakaskysely: Tavoite: tulos vähintään ka 4</p> <p>Sivistystoimessa toteutetaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p> <p>-Siirrytään entisen ammattikoulun tiloista ja ainakin osittain Kiinteistö Oy Siikataipaleelta vuokratuista tiloista turvallisiin ja terveellisiin sekä asianmukaisesti kalustettuihin väistötiloihin tammikuussa 2024 Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p>
<p>TALOUS Elinvoimaa rakentava talous</p>	<p>Työllisyyden hoito on kytketty elinvoiman kehittämiseen ja toisen asteen koulutukseen -kilpailukykyinen ja houkutteleva lukio</p> <p>Työttömyysaste alle 10 % -työllistämisyksikössä työllistetään työttömiä ja ohjataan tarvittaviin palveluihin, koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille</p>	<p>-Ylioppilaskirjoitusten tulosten keskiarvo keväällä Tavoite: Vähintään 4,3 -Keskeyttäneet (ilman uutta opiskelupaikkaa jääneet) % Tavoite: 0 %</p> <p>-Liikuntaharjoitusten (kilpaurheilu), kulttuurin harrastamisen yms. lukeminen joustavasti hyväksi soveltavissa kursseissa: Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p> <p>Työmarkkinatuella olevien henkilöiden määrä vuoden lopulla Tavoite: enintään 34 henkilöä Palkkatuella työllistetään henkilöä/vuosi Tavoite: 25 henkilöä</p>

<p>TEKNOLOGIA Reilu ja rohkeasti hyödyntävä</p>	<p>Hankerahoituksen määrä kasvaa - Hankerahoitusta hyödynnetään viisaasti</p> <p>Paikkariippumaton työ ja opiskelu on arkipäivää -Kansalaisopisto lisää etäopetusta</p> <p>-Lukio hyödyntää etäopetusta laajentaakseen kurssitarjontaa</p>	<p>Paikallisten hankkeiden määrä kulttuuritoimessa/vuosi: Tavoite: 1 Alueellisten hankkeiden määrä kulttuuritoimessa/vuosi: Tavoite: 2 Alueellisten hankkeiden määrä kansalaisopistossa/vuosi: Tavoite: 1</p> <p>Etäopetuskurssien ja -lentojen tarjottu lukumäärä vuodessa Tavoite: 14 kurssia</p> <p>Hyödynnetään etäopetusta Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p>
<p>YHTEISTYÖ Vahva luottamus ja osaaminen</p>	<p>Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisä-arvoa tuottava kumppani</p>	<p>-Osallistutaan aktiivisesti eri viranomaisten ja toimijoiden yhteiseen moniammatilliseen lasten ja nuorten palveluverkoston toimintaan Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Tehdään Kallioniemi-Säätiön/Päätalo-instituutin kanssa kiinteää yhteistyötä ja solmitaan yhteistyö- ja ostopalvelusopimus Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Koordinoidaan ja kehitetään sekä tuetaan yhdistysten ja muiden toimijoiden tapahtumien, kilpailujen yms. järjestämistä ja markkinointia tapahtumakoordinaattorin/liikunnan-ohjaajan asiantuntemuksella: Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Osallistutaan aktiivisesti HYTE-työryhmän työhön Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä -Järjestetään teknisen toimen kanssa säännöllisesti kokouksia (vähintään kerran/2 kk) palvelujen tarpeista ja niiden toteuttamisesta sivistystoimessa (sisältäen myös kulttuuri- ym. tapahtumat) Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p>

		<p>-Osallistutaan liikuntapaikkastrategian päivittämiseen ja käyttöstrategian laadintaan. Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p> <p>-Osallistutaan niiden koko kunnan yhteisesti määriteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, joissa vastuutahoksi on merkitty kaikki toimialat tai sivistystoimi. Kyllä/Ei Tavoite: Kyllä</p>
--	--	---

Keskeiset toimenpiteet

Keskeisenä toimintatapana on kaikissa yksiköissä ennalta ehkäisevä toimintakulttuuri ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Nuoriso- ja liikuntatoimissa yhä enemmän painotetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistyspalvelujen toiminta pyritään säilyttämään laadukkaana ja monipuolisena luovilla ratkaisuilla ja etsimällä uusia toimintatapoja ja yhteistyökumppaneita sekä käyttämällä tarvittaessa ostopalveluja. Mahdollisten tonttien/virkkojen vapautuessa pyritään ensisijaiset selvittämään, voidaanko tehtävät hoitaa järjestelemällä työtehtäviä uudelleen. Henkilöstössä pyritään kuitenkin säilyttämään ja lisäämään kehittävä ja innostunutta työtettä huolehtimalla työhyvinvoinnista esimerkiksi kehityskeskusteluin ja säännöllisin kokouksin sekä mahdollistamalla tarpeellinen ajankohtainen koulutus ja työnohjaus sekä virkistäytyminen resurssien puitteissa sekä muutoinkin henkilöstön hyvinvointihankkeessa esille tulevien keinojen avulla. Omaehtoiseen koulutukseen kannustetaan. Tietotekniikan ja sähköisten välineiden käyttöä kehitetään lähtökohtana todelliset tarpeet ja hyödyt.

Sähköisten ylioppilaskirjoitusten hyvästä laiteympäristöstä ja siinä tarvittavasta sekä opettajien että opiskelijoiden tietotekniikkaosaamisesta huolehditaan. Sähköisiä palveluja pyritään edistämään. Varhaiskasvatuksessa suunnataan ohjausresurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen ja päivitettyjen varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmien jalkauttamiseen vastaavan varhaiskasvatuksen opettajan ohjaamana. Varhaiskasvatuksen hallinnon tehtäviä jaetaan päivähoitonoijaajan ja ohjaavan varhaiskasvatuksen opettajan kesken.

Nuorten palveluja tarjotaan mahdollisimman yhtenäisenä palvelukokonaisuutena, jotta ne olisivat mahdollisimman hyvin nuorten saavutettavissa ja palvelut pystytään järjestämään käytävissä olevilla resursseilla. Varmistetaan, että yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa jatkuu mahdollisimman kiinteänä hyvinvointialueelle siirtymisestä huolimatta. Ateriapalveluiden laatua ja kustannusten kehitystä seurataan ja niihin pyritään vaikuttamaan ennakoivasti kiinteällä ja hyvällä yhteistyöllä PPP Köökki Oy:n kanssa. Kaikissa yksiköissä pyritään taloudelliseen ja tehokkaaseen toimintaan. Kaikissa yksiköissä noudatetaan kehittämissuunnitelmia vv. 2022–2024 ja kuntastrategian mukaisia toimintasuunnitelmia vuodelle 2024 sekä koulujen vuosisuunnitelmia. Laaditaan uudet yksiköiden kehittämissuunnitelmat vv. 2025–2027.

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	734 027	416 481		416 481	341 096	381 096	381 096	-18,1 %
TOIMINTAKULUT	-9 235 456	-9 081 365		-9 081 365	-9 466 499	-9 695 963	-9 763 834	4,2 %
TOIMINTAKATE	-8 501 429	-8 664 884	0	-8 664 884	-9 125 403	-9 314 867	-9 382 738	5,3 %

4.7 Tekninen lautakunta

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Lautakunnan alaista toimintaa:

- kunnan kiinteistöjen ylläpito
- kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- toimitilapalvelut: kiinteistöhoito ja kunnossapito sekä toiminnan kehittäminen (huomioidaan konsernikiinteistöt)
- kunnan omistamien toimitilojen vuokrauksen hyvinvointialueelle ja inhouse-yhtiölle sekä yrityksille ja yhteisöille
- kaukolämpölaitostoiminta: kunnan jakeluverkosto ja varalämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa
- taajaman vesi- ja viemärlaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen
- jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen
- kaavateiden hoito ja yksityistieasioiden koordinointi ja opastus (yksityistiet hoitosopimuksin)
- kunnan asuntoviranomaisasiat
- puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito
- maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut
- liikuntapaikat ja reitistö
- väestönsuojelun osatehtävät (valmiussuunnittelu/varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin)
- kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus siltä osin, kun investoinnit kuuluvat toimialan toimivaltaan
- konsernitehtävät: toimintasektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja
- mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankeissa

Lautakunta toimii myös rakennusvalvontaviranomaisena:

(Rakennusvalvontaviranomainen hoitaa eri laeissa kunnalle tai sen toimielimille määrätyt rakennusvalvontaan liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus- ja maankäyttö-lainsäädännön vaatimat palvelut)

- valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään,
- huolehtii kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, toteutetaan osittain ostopalveluna Pudasjärven kaupungilta (lupapäätökset ja katselmukset, jotka vaativat rakennustarkastajan pätevyyttä)
- ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu (ml. maa-ainesten ottamistoiminta) toteutetaan ostopalveluna Kuusamon kaupungilta

Tekninen toimiala tuottaa merkittävässä määrin kunnan sisäisiä tukipalveluja toisten hallintokuntien käyttöön esimerkkinä kiinteistönhoito. Toimitilojen siivous ostetaan inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy:ltä. Toisena selkeänä palvelukokonaisuutena ovat liikelaitostyyppiset palvelut (lämpö, vesi, jätehuolto), joiden kustannukset kokonaisuudessaan katetaan asiakasmaksuin. Kolmantena kokonaisuutena ovat pääosin verorahoituksella tuotetut/ostetut palvelut kuten kaavoitus, tienpito, puistot, yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt.

Teknisten palveluiden toimintaympäristön muutoksina ennakoidaan edelleen kunnan väkimäärän hienoista pienenemistä. Uusitun kuntastrategian mukaan kunnan yhtenä tavoitteena on kääntää väestömäärä hienoiseen kasvuun tulevana vuosina. Näin ollen on edelleen tärkeää varautua myös mahdollisiin paikkakunnalle muuttaviin asukaisiin sekä uusiin yrityksiin sekä näiden tarpeisiin.

Edelleen jatkuva Ukrainan sota on monella tapaa tuonut muutoksia vallitsevaan maailman tilanteeseen. Palvelujen ja materiaalien kustannusten nousu on jonkin verran tasaantunut, mutta vaikuttaa edelleen myös teknisen toimen toimintaan.

Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta alkaen on vaikuttanut merkittävästi myös teknisen toimialan toimintaan. Hyvinvointialue Pohde on vuokrannut toimitilat Taivalkosken kunnalta. Inhouse-yhtiö PPP-Köökki Oy tuottaa siivouspalvelut Taivalkosken kunnalle sekä Pohteelle.

Kunnan teknistä toimialaa on edelleen tärkeää kehittää kuntalaisia palvelemaan palvelukeskustyyppiseen toimintaan. Kuntasuunnitelmaan kirjatut toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat strategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan kehittämällä, kustannusten toimintayksikkölähtöisellä kohdentamisella ja seurannalla kyetään ja pystytään palvelutuotanto sopeuttamaan kysyntään ja resursseihin. Tärkeää on myös ennakoida sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset.

Digitalisaation etenemistä on myös teknisten kuntapalveluiden osalta. Henkilön osaamisen jatkuva kehittäminen, vaihtuvuuden ennakointi ja rekrytoinneissa onnistuminen luovat toimintavarmuutta muutoksissa. Toiminnan uudelleen järjestelyitä voidaan toteuttaa muun muassa uusia henkilöitä rekrytoitaessa. Myös palvelujen hankintaa ostopalveluina kustannustehokkaasti ja asianmukaisina kokonaisuuksina tullaan tarkastelemaan edelleen. Myös kuntayhteistyötä tullaan jatkamaan. Kunnan lakisääteisten palvelujen varmentaminen tulee olla keskeinen osa toimintaa tiukkenevassa taloustilanteessa.

Muuttuvassa toimintaympäristössä on hyvä tarkastella myös kunnan sisäisiä organisaatiota, palveluita ja mahdollisia toimintojen ja palvelujen yhdistämissä. Palvelukeskustyyppisen toiminnan tavoitteena on muun muassa tuottaa asiakkaalle mahdollisimman joustavasti saatavat palvelut ns. yhden luukun periaatteella.

Kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien alueelle. Aiempina vuosina Taivalkosken kunta on omarahoitteisesti hoitanut investointitarpeita. Kunta on ottanut myös merkittävää vastuuta alempiasteisen tieverkon ylläpidon rahoituksesta.

Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia on hyväksytty valtuustossa heinäkuussa 2022 ja se tulee päivittää vuosittain. Kiinteistöstrategian tavoitteena on ollut hallita kiinteistöomaisuutta entistä ammattimaisemmin ja samalla tuottaa kunnan päätöksentekoa varten vuosittain päivitettävä kiinteistönpidon pitkän tähtäimen suunnitelma. Tavoitteena on lisäksi selvittää erilaisia hankerahoituksia yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin. Näitä selvityksiä tullaan tekemään yhteistyössä kunnan eri organisaatioiden ja yhteisöyörykumppaneiden muun muassa Koillis-Suomen kehitysyhtiö Naturpolis Oy:n kanssa.

Rakennusvalvonnan osalta on käynnistetty kuntayhteistyö Pudasjärven kaupungin kanssa vuoden 2021 aikana. Yhteistyö Pudasjärven kaupungin kanssa on ollut toimivaa. Tavoitteena on edelleen ostaa sopimuksella rakennusvalvonnan viranomaispäätöksenteko ja katselmuksat Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnalta.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellista yhteistyötä koskevat päätökset tehtiin Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kunnissa ja valvontayksikkö aloitti vuoden 2011 alusta Kuusamossa. Viranomaistehtävien hoito siirtyi uudelle yksikölle. Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun toiminnan tarkastelua ja sopimuksen päivytystä tullaan tekemään vuoden 2024 aikana.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Tuotteiden hintaan kohdennetaan kaikki kustannusten osatekijät tariffilaskennassa. Lisäksi tariffeissa otetaan huomioon laitosten investointitarpeet, joten laitosten investointiohjelmat katetaan kuluttajamaksuista eivätkä laitokset näin ollen rasita kunnan taloutta. Liikelaitosten osalta yksi suunnittelukauden painopiste on valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin. Lisäksi kaukolämmön ja vesilaitoksen kuluttajien mittaukset uusitaan etäluettaviksi muutamana tulevana vuotena.

Kaukolämmön markkina-asema on ollut viime vuosina erittäin hyvä. Kunnassa on 1990-luvulta saakka tehty vuosittain lämpöverkoston saneeraustöitä ja pääosa runkolinjoista ja osa talolinjoista on uudistettu eli niin sanottua ”korjausvelkaa” ei ole merkittävässä määrin. Varautumisen osalta linjaston varrella oleva LK1 (6 MW) on varmistettu 2013 omalla sähkögeneraattorilla ja Taivalkosken Voima Oy on rakentanut vuoden 2017 aikana generaattorilla toimivaa varautumistehoa myös teollisuusalueen päävoimalaan.

Kunnan lämpölaite tekee tiivistä yhteistyötä yhtiötetyn lämmöntuotannon (Taivalkosken Voima Oy) kanssa. Yhtiö on kasvanut ja kehittänyt toimintaansa.

Vallitsevan maailmantilanteen takia tulevaisuudessa on entistä tärkeämpää huolehtia kunnan varautumisesta häiriö- ja poikkeusolosuhteissa sekä kriittisen infran (vesi-, lämpö- yms.) ylläpitämisessä. Tässä teknisellä toimialalla on merkittävä osuus koko kunnan varautumisessa.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026/suunnittelukauden tavoite

Hyvinvoinnin edistäminen

Taivalkosken kunta ylläpitää ja edistää toimia, joilla lisätään kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta sekä terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen otetaan huomioon kaikissa päätöksissä ja toimissa.

Elinympäristön ja elinvoiman kehittäminen

Yritystoiminnan aloittamisen tukeminen ja tarvittavan infran tarjoaminen. Elinvoimapolitiittisista investoinneista huolehtiminen. Elinvoimaan vaikuttavat tekijät huomioidaan kunnan toiminnassa. Kunnan asuntopoliittinen ohjelma tullaan laatimaan. Esteettömyyden edistämistä tullaan toteuttamaan muun muassa päivittämällä kunnan esteettömyyssuunnitelma.

Talous- ja omistajapolitiikka

Kuntakonsernin talous on tasapainossa ja omaisuutta hallinnoidaan suunnitelmallisesti.

Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen varmistaminen.

Palveluiden järjestäminen ja palvelutavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaskeskeisesti kunnan omana työnä, kuntayhteistyöllä tai ostopalveluna. Kunnan palveluiden tuotantomarkkinat avataan kilpailulle siten, että se on läpinäkyvää, ja hyödynnetään yksityistä ja kolmatta sektoria.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittäminen

Tavoitteena on olla yhteisöllisempi kunta, jossa toisista välitetään. Kunnan hyvinvointiryhmään pyritään jatkossa ottamaan mukaan edustajia myös kuntaorganisaation ulkopuolelta. Toiminnassa kehitetään sähköistä palautejärjestelmää ja nuoret halutaan mukaan vaikuttamaan yhteiskunnallisiin asioihin.

Hallinto/Kaavoitus

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Toteutetaan toimintaa hyvän hallintotavan mukaisesti.

Liikenne- ja yleiset alueet

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Vuosikellon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Liikelaitosmaiset palvelut:

(Vesilaitos, kaukolämpölaitos, jätehuolto, keskusvarasto ja konekeskus)

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Toimialan valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja varautuminen arjen poikkeus-tilanteisiin.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle.

Kunnan rakennukset

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Kiinteistöstrategian mukainen toiminta päätöksenteon mukaisesti. Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista.

Rakennusvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Rakennuslupahakemukset käsitellään 1–5 viikkoa hakemuksen jättämisestä.

Investoinnit

Toiminnalliset tavoitteet 2024

Laaditaan tarpeelliset työohjelmat ja toteutetaan kunnan investointiohjelman mukaisten hankkeiden suunnittelut urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä mahdolliset hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset.

Tavoitteet

Tavoite 2024	Toimenpide	Mittari/arviointi
Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia	Kiinteistöstrategian täytäntöönpano ja vuosittainen päivittäminen.	Kiinteistöstrategiaa toteutetaan. Kyllä/ei
Liikkuva ja urheileva Taivalkoski	Yhteistoiminnan kehittäminen vakiinnuttaminen sivistystoimen ja Taivalkosken eri urheiluseurojen kanssa.	Yhteistyöpalaverit pidetty vuosikellon mukaan. Kyllä/ei
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	Työhyvinvointiohjelman täytäntöönpano. Tarvittavien rekrytointien toteutus.	Työhyvinvointiohjelmaa on toteutettu suunnitelman mukaan. Kyllä/ei

Talous

	TP 2022	TA 2023	MUUTOKSET	TA 2023 + M	TA2024	TS 2025	TS 2026	MUUTOS 23-24
TOIMINTATUOTOT	3 065 867	4 196 560		4 196 560	4 827 720	4 377 720	4 377 720	15,0 %
TOIMINTAKULUT	-5 927 388	-6 183 689		-6 183 689	-6 485 323	-6 383 761	-6 383 761	4,9 %
TOIMINTAKATE	-2 861 521	-1 987 129	0	-1 987 129	-1 657 603	-2 006 041	-2 006 041	-16,6 %

5 TULOSLASKELMAOSA

5.1 Kunnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA ULKOINEN	TP2022	TA2023	TA2023 + muutokset	TA2024	TS 2025 1000 eur	TS 2026 1000 eur
TOIMINTA TUOTOT						
Myyntituotot	2 879 657	2 085 976	2 085 976	2 769 606	2 305	2 297
Maksutuotot	1 566 533	125 000	125 000	65 000	65	65
Tuet ja avustukset	1 090 515	349 425	349 425	531 652	572	509
Vuokratuotot	1 156 509	2 117 855	2 117 855	2 124 995	2 125	2 125
Muut toimintatuotot	247 353	7 510	7 510	7 130	7	7
TOIMINTA TUOTOT YHTEENSÄ	6 940 567	4 685 766	4 685 766	5 498 383	5 074	5 004
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	45 172					
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-14 084 225	-6 650 465	-6 650 465	-6 973 609	-7 252	-7 250
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 188 967	-1 449 699	-1 449 699	-1 518 256	-1 571	-1 573
Muut henkilösivukulut	-639 278	-292 733	-292 733	-260 256	-271	-271
Henkilöstökulut yhteensä	-17 912 470	-8 392 897	-8 392 897	-8 752 121	-9 094	-9 094
Palvelujen ostot	-14 170 504	-7 299 100	-7 309 100	-6 660 308	-6 820	-6783
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 391 769	-2 374 704	-2 374 704	-2 459 852	-2 478	-2 478
Avustukset	-1 241 520	-681 700	-671 700	-601 410	-906	-906
Vuokrat	-718 951	-623 282	-623 282	-853 457	-885	-884
Muut toimintakulut	-67 979	-125 405	-125 405	-93 447	-88	-88
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-37 458 020	-19 497 088	-19 497 088	-19 420 595	-20 271	-20 233
TOIMINTAKATE	-30 517 453	-14 811 322	-14 811 322	-13 922 212	-15 197	-15 229
Verotulot						
	14 153 296	7 078 000	7 078 000	7 040 000	7 077	7 233
Valtionosuudet						
	20 453 204	8 724 446	8 724 446	8 676 630	9 837	9 808
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	11 224			8 477	8	7
Muut rahoitustuotot	122 641	66 500	66 500	101 980	54	50
Korkokulut	-32 595	-110 000	-110 000	-123 762	-241	-323
Muut rahoituskulut	-59 934	-5 000	-5 000	-4 500	-5	-5
VUOSIKATE	4 130 383	942 624	942 624	1 776 613	1 532	1 542
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-1 826 561	-1 912 353	-1 912 353	-2 034 572	-2 183	-2 329
TILIKAUDEN TULOS	2 303 822	-969 729	-969 729	-257 959	-650	-787
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	23 132	11 240	11 240	10 633	11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ)	2 326 954	-958 489	-958 489	-247 326	-640	-776

Toimintatuotot / toimintakulut	18,5 %	24,0 %	24,0 %	28,3 %
Vuosikate / poistot	-226,1 %	-49,3 %	-49,3 %	-87,3 %
Vuosikate € / asukas	1 080	249	249	476

TULOSLASKELMA (ULK+SIS)	TP2022	TA2023	TA2023 + muutokset	TA2024	TS 2025 1000 eur	TS 2026 1000 eur
TOIMINTA TUOTOT						
Myyntituotot	2 879 657	2 592 416	2 592 416	3 143 096	2 678	2 671
Maksutuotot	1 566 533	125 000	125 000	65 000	65	65
Tuet ja avustukset	1 090 515	349 425	349 425	531 652	572	509
Vuokratuotot	1 156 509	3 216 425	3 216 425	2 795 865	2 796	2 796
Muut toimintatuotot	247 353	7 510	7 510	7 130	7	7
TOIMINTA TUOTOT YHTEENSÄ	6 940 567	6 290 776	6 290 776	6 542 743	6 118	6 048
Valmisteverastojen muutos						
Valmistus omaan käyttöön	45 172					
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-14 084 225	-6 650 465	-6 650 465	-6 973 609	-7 252	-7 250
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-3 188 967	-1 449 699	-1 449 699	-1 518 256	-1 571	-1 573
Muut henkilösivukulut	-639 278	-292 733	-292 733	-260 256	-271	-271
Henkilöstökulut yhteensä	-17 912 470	-8 392 897	-8 392 897	-8 752 121	-9 094	-9 094
Palvelujen ostot	-14 170 504	-7 409 700	-7 419 700	-6 660 308	-6 820	-6783
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 391 769	-2 766 774	-2 766 774	-2 833 342	-2 852	-2 852
Avustukset	-1 241 520	-681 700	-671 700	-601 410	-906	-906
Vuokrat	-718 951	-1 725 622	-1 725 622	-1 524 327	-1 556	-1 554
Muut toimintakulut	-67 979	-125 405	-125 405	-93 447	-88	-88
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-37 458 020	-21 102 098	-21 102 098	-20 464 955	-21 315	-21 277
TOIMINTAKATE	-30 517 453	-14 811 322	-14 811 322	-13 922 212	-15 197	-15 229
Verotulot	14 153 296	7 078 000	7 078 000	7 040 000	7 077	7 233
Valtionosuudet	20 453 204	8 724 446	8 724 446	8 676 630	9 837	9 808
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	11 224			8 477	8	7
Muut rahoitustuotot	122 641	66 500	66 500	101 980	54	50
Korkokulut	-32 595	-110 000	-110 000	-123 762	-241	-323
Muut rahoituskulut	-59 934	-5 000	-5 000	-4 500	-5	-5
VUOSIKATE	4 130 383	942 624	942 624	1 776 613	1 532	1 542
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-1 826 561	-1 912 353	-1 912 353	-2 034 572	-2 183	-2 329
TILIKAUDEN TULOS	2 303 822	-969 729	-969 729	-257 959	-650	-787
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	23 132	11 240	11 240	10 633	11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 326 954	-958 489	-958 489	-247 326	-640	-776

6 INVESTOINTIOSA

	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
KIINTEISTÖT							
SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI							
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0
SIVISTYSTOIMI							
Yläkoulu liikuntasalin aula, toimistot vai auditorio (sisäilma)	70 000			70 000			
sisäilmaongelma+ piharakennus, vanhan osan ikkunat	50 500	10 000		60 500			
Keskuskeittiön perusparannus ja varavoiman hankinta (yläkoulu)	40 000			40 000			
Alakoulun sadevesijärjestelmän korjaaminen	100 000			100 000			
Alakoulun katos(oppilaiden sadekatos)	10 000			10 000			
Alakoulun leikkelineet: liittyy osin liikennejärjestelyihin		50 000		50 000			
Koulujen turvallisuus (tikkaat ym.)	10 000			10 000			
leikkivälineet	50 000	50 000		100 000			
Uuden päiväkodin rakentaminen tai vuokraaminen?	60 000	0	0	60 000			
Päiväkotitontin liittymät ja perustamiset, aidat	130 000			130 000			
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ	520 500	110 000	0	630 500	0	0	0
MUUT KIINTEISTÖT							
Energiatohokkuushankkeet (siirtimet, automatiot yms.)	60 000	60 000	60 000	180 000			
Kunnan toimistotilat/Kunnantalo kaikki toimialat*	100 000	1 500 000	1 500 000	3 100 000			
Väestönsuojien rakentaminen/peruskorjaaminen n.70 m2	140 000			140 000			
TE-toimiston tilat? Kunnan rakennukseen muutostyöt	15 000			15 000			
Paloaseman tontin aitaaminen ympäriinsä	30 000			30 000			
Museon päärakennuksen katon uusinta	30 000			30 000	0		
MUUT KIINTEISTÖT YHTEENSÄ	375 000	1 560 000	1 560 000	3 495 000	0	0	0
MUUT KOHTEET							
OSAO:n vuosittaiset peruskorjaukset	80 000	80 000	80 000	240 000			
MUUT KOHTEET YHTEENSÄ	80 000	80 000	80 000	240 000	0	0	0
KIINTEISTÖT YHTEENSÄ	975 500	1 750 000	1 640 000	4 365 500	0	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET							
	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
LIIKENNEVÄYLÄT							
Rakentaminen ja päällystäminen, (Opintie päällyst. 3200 m2, Kauppatie päällystäminen 4500 m2, tehty v.2023)	150 000	150 000	150 000	450 000			
Teollisuusalueen tonttien kuntoonpano	70 000	0	0	70 000			
Hirsikankaan alueen infran rakentaminen	30 000	0	0	30 000			
Tievalaistus, Rantatie-Rinnetie, Kelo-Honkatie, Pihlaja-, Kuusi- ja Rauhalantie	0	50 000	50 000	100 000			
Yksityisteiden parannukset. Sorastukset 50 000 €+ muu	200 000	200 000	100 000	500 000			
LIIKENNEVÄYLÄT YHTEENSÄ	450 000	400 000	300 000	1 150 000	0	0	0
PUISTOT JA YLEISET ALUEET							
Putaanmutkan puistoalueen esteettömyyden ja valaistuksen parantaminen (turvallisuus ja hyvinvointi), sähköjen vetäminen	30 000			30 000			
Leikkipaikat ja puistot (turvallisuusnäkökulma)	10 000	10 000	0	20 000			
PUISTOT JA YLEISET ALUEET YHTEENSÄ	40 000	10 000	0	50 000	0	0	0
URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT							
Monitoimireitistön kunnostaminen	30 000			30 000	38 500		
Simosenpolku pitkospuiden uusiminen	30 000			30 000			
Koskimelontaradan kunnostus	20 000			20 000			
Taivalvaaran kehittäminen (lumetuksen puitteiden parantaminen), sähköliittymä soraomontulle, HS 80 mäen turvakaitteet ja alastulo	50 000			50 000			
URHEILU-, LIIKUNTA JA VIRKISTYSPAIKAT YHTEENSÄ	130 000	0	0	130 000	38 500	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	620 000	410 000	300 000	1 330 000	38 500	0	0

LIIKELAITOKSET							
VESIHUOLTOLAITOS	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
Pitkänlamminkankaan varavedenottamo (varautuminen)	400 000	300 000		700 000			
Verkoston laajennukset, uudet kaava-alueet mm. Hirsikangas	100 000	100 000		200 000			
Suoperän alueen saneeraus urakka 1, vaihe 1 (2023+2024-2025)	350 000	200 000	200 000	750 000			
Pumppaamosaneeraukset (SIJA , PK1 ja PK2 v.2024)	30 000	30 000		60 000			
Etäluettavat vesimittarit, Luenta / laskutusjärjestelmä	60 000	60 000	30 000	150 000			
Varautuminen (Varaomakoneet, kamerat, kulunvalvonta)	50 000			50 000			
Puhdistamon laitesaneeraukset	0	30 000		30 000			
Vesihuolto yhteensä	990 000	720 000	230 000	1 940 000	0	0	0
KAUKOLÄMPÖLAITOS	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
Kaukolämpö, verkostosaneeraukset (Tynnyritie v. 2023, Taivalvaaran syöttö, Kelotie, Honkatie yms 2024-2026.)	180 000	150 000	150 000	480 000			
Etäluettavat mittarit, luenta- ja laskutusjärjestelmä	60 000	60 000	60 000	180 000			
Verkkolaajennukset uudet kaava-alueet, sekä niiden alueiden selvitykset, joille kaukolämpöverkon laajennukset on mahdollisia	50 000	50 000	40 000	140 000			
Kaukolämpöhuolto yhteensä	290 000	260 000	250 000	800 000	0	0	0
JÄTEHUOLTO	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
Jäteaseman investoinnit, (polttojätevarasto, hyötyjätelavat ym.)	20 000	10 000	10 000	40 000			
Jätehuolto yhteensä	20 000	10 000	10 000	40 000	0	0	0
LIIKELAITOKSET YHTEENSÄ	1 300 000	990 000	490 000	2 780 000	0	0	0
IRTAIMISTON HANKINTA JA PITKÄVAIKUTTEISET MENOT							
KESKUSHALLINTO	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
TE-toimiston kalusto (-> mikä tila? henkilöstömäärä?)	15 000			15 000			
Kunnan internet-sivusto, uudistusprojekti	23 000			23 000			
Talousdokumentti Opiferus	26 500			26 500			
KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ	64 500	0	0	64 500	0	0	0
SIVISTYSPALVELUT	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
Nykytekniikkaa ja kalusteiden uusintaa koulujen ja vakan remontoituihin tiloihin (ict-laitteet, älytaulut, toimistokalusteiden, tuolien, pultettien ja verkkojen uusiminen)	80 000			80 000			
Vapaa-aikatoimen ryhmäliikuntavälineet ja kalusto	15 000			15 000			
Primus arkistointi	15 000			15 000			
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ	110 000	0	0	110 000	0	0	0
TEKNISET PALVELUT	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Yhteensä	Inv. tulo 2024	Inv. tulo 2025	Inv. tulo 2026
Teknisten kalustohankinnat Valtra vallinleikkausaura v. 2024	30 000	20 000	20 000	70 000			
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ	30 000	20 000	20 000	70 000	0	0	0
KAIKKI YHTEENSÄ	3 100 000	3 170 000	2 450 000	8 720 000	38 500	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ NETTO	3 061 500	3 170 000	2 450 000	8 681 500			

Investointiosassa valtuuston nähdn sitovat erät on osoitettu tummansinisellä värillä.

7 RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA	TP2022	TA2023	TA2023 + muutokset	TA2024	TS 2025 1000 eur	TS 2026 1000 eur
Toiminnan ja investointien rahavirta						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	4 130 382,68	942 624	977 114	1 776 613	1 532	1 542
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-211 145,43					
Toiminnan rahavirta	3 919 237,25	942 624	977 114	1 776 613	1 532	1 542
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 699 943,71	-3 856 000	-4 614 142	-3 100 000	-3 170	-2 450
Rahoitusosuudet investointimenoihin	74 905,19	144 000	144 000	38 500		
Pysyvien vastaavien luovutustulot	219 198,61					
Investointien rahavirta	-1 405 839,91	-3 712 000	-4 470 142	-3 061 500	-3 170	-2 450
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 513 397,34	-2 769 376	-3 493 028	-1 284 887	-1 638	-908
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-46 652,00	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50
Antolainasaamisten vähennykset	336,38	69 509	69 509	71 911	72	72
Antolainauksen muutokset	-46 315,62	19 509	19 509	21 911	22	22
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys **)	0,00	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000	2 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-816 274,00	-816 274	-816 274	-966 274	-1 189	-1 512
Lainakannan muutokset	-816 274,00	2 183 726	2 183 726	2 033 726	1 811	988
Oman pääoman muutokset	0,00					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutoks	25 503,09					
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 837,07					
Saamisten muutos	76 335,49					
Korottomien velkojen muutos	47 682,11					
Muut maksuvalmiuden muutokset	144 683,62					
Rahoituksen rahavirta	-717 906,00	2 203 235	2 203 235	2 055 637	1 833	1 010
Rahavarojen muutos	1 795 491,34	-566 141	-1 289 793	770 750	195	102
Rahavarat 31.12.	4 560 043,27	3 993 902	3 270 250			
Rahavarat 1.1.	2 764 551,93	4 560 043	4 560 043			
Rahavarojen muutos	1 795 491,34	-566 141	-1 289 793			
**) Lainanotto voidaan toteuttaa kokonaan pitkäaikaisena tai yhdistellen pitkäaikaista lainaa ja kuntatodistuksia.						

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta	-4 891	-6 359	-1 890
Investointien tulorahoitus - %	254,2	21,9	58,0
Lainanhoitokate	4,9	1,2	1,7

8 KUNNAN KONSERNIYHTIÖIDEN TOIMINTA JA TALOUS

Tytäryhteisöt	Kunnan omistusosuus
Kiinteistö Oy Siikataival	100 %
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	100 %
Taivalkosken Kyläverkot Oy	100 %
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	84,02 %

8.1 Kiinteistö Oy Siikataival

Perustehtävä

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistöjä sekä pitää yllä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Taivalkoskella.

Toiminnalliset tavoitteet

Yhtiö on linjannut jo useamman vuoden ajan, että asunnot pidetään asuttavassa kunnossa ja huoneistoihin tehdään huoltokorjauksia asukasvaihdon yhteydessä. Kiinteistöjen ja asuntojen asuntotarkastuksia tehdään vuosittain ja asukaskyselyt tehdään kaikille asukkaille entiseen tapaan, kerran vuodessa. Yhtiön kaikkien kiinteistöjen osalle on laadittu kevyet kuntoarviot vuonna 2010. Kuntoarvioiden mukaisia korjauksia on tehty, mutta kuntoarviot päivitetään/laaditaan kokonaan uudet ja laajemmassa mittakaavassa vuosina 2025–2026. Yhtiön vanhoja lainoja päättyy seuraavien vuosien aikana, joten lainojen hoitomenojen laskeminen mahdollistaa jonkin verran enemmän vuosikorjauksia tai jopa investointeja, mikäli asuntojen käyttöaste säilyy.

Yhtiöllä on Metsärivi -kohteen osalta laadittuna kuntoarvio/kustannusarvio mahdollista tulevaa myyntiä varten. Kuitenkin yhtiö linjasi, että ensin selvitetään tarkempi hinta kiireisempien korjaustarpeiden, vesikaton, yläpohjan lisäeristämisen ja jätevesijärjestelmän imeytyskentän/tai puhdistamon osalle, joiden jälkeen mahdollista myyntiasiaa pohditaan uudelleen.

Yhtiön Paananrivi -kohteen (Urheilutie 2) vesikaton uusimisen suunnittelu menossa siten, että vesikatto uusitaan vuonna 2024.

Yhtiön Tyrävaaran rivitalo -kohteen lämmitysjärjestelmän muutos öljylämmityksestä maalämpöön on suunniteltu keväällä 2023 ja sen toteutus on kiireinen jo, kun poltinhäiriöt ovat toistuvia ja varaajassa on ilmennyt jo vuotoja. Työn suorittamisesta saatiinkin jo kaksi tarjousta, mutta hallitus siirsi toteutuksen kuitenkin vuodelle 2024.

Yhtiön Taivalveitsi -kohteen vesikaton uusinnan valmistelu vuosille 2025–2026. Peltikate on alkuperäinen ja aluskate puuttuu kokonaan.

Talouden tunnusluvut

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liikevaihto t€	1365,86	1345,12	1375,88		
Liikevoitto t€	214,81	306,57	364,97		
Tilikauden voitto/tappio t€	-2,42	0,00	0,00		
Taseen loppusumma t€	5397,32				
Omavaraisuusaste %	47,95				
Lainakanta t€	2424,65 yhteensä, josta 147,02 ovat korko 0 %	2602,66	2085,77		
Investoinnit t€		0,00			

8.2 Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Perustehtävä

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle.

Toiminnalliset tavoitteet

Kiinteistön katon uusiminen. Vuokrien ja vastikkeiden tarkistaminen vastaamaan nykyistä kulurakennetta. Tavoitteena on myös saada omistajalta selkeät linjaukset kiinteistön tulevaisuuden tavoitteista (esim. uima-allasosaston tulevaisuus).

Talouden tunnusluvut

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liikevaihto t€		254	310	310	310
Liikevoitto t€		1	1	1	1
Tilikauden voitto/tappio t€		1	1	1	1
Taseen loppusumma t€		2400	2560	2560	2560
Omavaraisuusaste %		92			
Lainakanta t€		470	600	554	508
Investoinnit t€		270	200	0	0

8.3 Taivalkosken Kyläverkot Oy

Perustehtävä

Yhtiön toimialana on tietoliikenneverkkojen rakentaminen sekä verkon hallinta, vuokraus ja palvelut. Yhtiö voi toimintaansa liittyen omistaa kiinteää omaisuutta ja arvopapereita. Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen yhtiön osakkeenomistajille.

Toiminnalliset tavoitteet

Taivalkosken Kyläverkot Oy:llä ei ole toimintaa. Rakennettu verkko on sopimuksella luovutettu Kairan Kuitu Oy:n käyttöön. Yhtiö sulautetaan Kairan Kuituun vuoden 2025 aikana.

Talouden tunnusluvut

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liikevaihto t€	103	170	232	205	
Liikevoitto t€	52	70	180	153	
Tilikauden voitto/tappio t€	20	40	13	13	
Taseen loppusumma t€	1306	1147	1100	1000	
Omavaraisuusaste %		-12	-16	-16	
Lainakanta t€	1395	1395	1340	1284	
Investoinnit t€		0	43	43	

8.4 Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Perustehtävä

Yhtiö omistaa kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu Telatek Works Oy:lle.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on edesauttaa vuokralaisen liiketoimintaa tarjoamalla toimivat, turvalliset ja kohtuuhintaiset tilat (kiinteistö) vuokralaisen käyttöön.

Talouden tunnusluvut

	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Liikevaihto t€	360	396	390	390	390
Liikevoitto t€	61	90	89	88	87
Tilikauden voitto/tappio t€	37	37	40	40	40
Taseen loppusumma t€	3373	3200	3000	2800	2600
Omavaraisuusaste %	57	61	67	73	80
Lainakanta t€	1360	1190	1020	850	680
Investoinnit t€	83	50	40	40	40

LIITTEET

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

KUNNANHALLITUS	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Kunnanjohtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hallintosihteeri	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hallintojohtaja	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Asianhallintasihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri	1,00	0,50	0,00	0,00	0,00
Hallintosihteeri		0,50	1,00	1,00	1,00
Palveluneuvoja	1,00	0,50	0,00	0,00	0,00
Palvelu- ja HR-toiminnan hallintosihteeri		0,50	1,00	1,00	1,00
Taloussihteeri	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Taluspäällikkö	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
ICT-asiantuntija	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Hallinnon palveluohjaaja	0,00	0,50	1,00	1,00	1,00
Määräaikainen projektityöntekijä (arkiston siirto)			0,40	0,00	0,00
Määräaikainen projektityöntekijä (kunnan ulkoinen ilme)			0,30	0,00	0,00
Kunnanhallitus yhteensä	7,00	7,50	8,70	8,00	8,00
SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Hallinto					
Sivistystoimenjohtaja			1,00	1,00	1,00
Hallinto- ja taloussihteeri	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Palvelusihteeri tms.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Perusopetus					
Rehtori, toimialajohtaja 2023 saakka	0,87	0,87	0,87	0,87	0,87
Lehtorit	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00
Luokanopettaja	13,00	13,00	13,00	13,00	13,00
Erityisluokanopettaja	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Erityisopettaja	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Tuntiopettaja	10,00	12,00	10,00	10,00	10,00
Koulusihteeri	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
Palvelusihteeri tms./koulusihteeri	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koulunkäynninohjaaja/iltapvtoiminnan ohjaaja	12,00	13,20	10,90	10,90	10,90
Koulukuraattori -palveluohjaaja	0,90	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulukuraattori (toinen aste, peruskoulu)	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Luokanopettaja, apulaisrehtori	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keittäjä-siivooja	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siivooja	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Lukio*					
Rehtori	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Lehtorit (yksi myös apulaisrehtori)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Koulusihteeri	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60

Kansalaisopisto**					
Rehtori	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Koulusihteeri	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
Koulutussuunnittelija	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Varhaiskasvatus ***					
Päivähoidon ohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vastaava varhaiskasvatuksen opettaja			1,00	1,00	1,00
Palveluohjaaja (ent. kuraattori 2022 saakka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lastentarhanopettaja/vaka-opettaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lastenhoitaja	5,00	6,00	4,00	4,00	4,00
Ryhmäperhepäivähoitaja	22,30	23,30	28,30	28,30	28,30
Perhepäivähoitaja	3,00	3,00	0,00	0,00	0,00
Henkilökohtainen avustaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Keittäjä-siivooja/päiväkotiapul.	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koulusihteeri	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Kirjasto					
Kirjastonhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirjastovirkailija	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Kulttuuritoimi					
Kulttuurituottaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Liikuntatoimi					
Liikunnanohjaaja (sis. koordin.)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Uinninvalvoja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vapaa-aikaohjaaja	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70
Nuorisotoimi					
Vapaa-aikaohjaaja	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Nuoriso-ohjaaja (nuorisotyö, oppisop.)	0,50	0,70	1,00	1,00	1,00
Erytisnuorisotyöntekijä (etsivä nuorisotyö)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Ruokahuoltoyksikkö ****					
Ravitsemispäällikkö	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastaava ravitsemistyöntekijä	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastaava ravitsemistyöntekijä-ruokah. ohjaaja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ravitsemistyöntekijä (sis. dieettikeittäjä)	6,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Työllistämisyksikkö					
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. kuraattori)	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Työvalmentaja-työnohjaaja	0,40	0,50	0,50	0,50	0,50
Nuoriso-ohjaaja (työnohjaaja)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50

Työpaja					
Starttipajan ohjaaja (pajaohjaaja)	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Nuoriso-ohjaaja (starttipajan ohjaaja)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Erityisnuorisotyöntekijä (yksilöohjaaja)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Palveluohjaaja-starttipajaohjaaja (ent. kuraattori)	0,10	0,60	0,60	0,60	0,60
Sivistyslautakunta yhteensä	121,80	111,40	107,40	107,40	107,40

* Lukion tuntiopettajat peruskoulun kanssa yhteisiä, sis. perusopetuksen lukuihin.
 ** Kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat eivät sisälly lukuihin, yhteiset opettajat sis. perusopetuksen lukuihin.
 *** Varhaiskasvatukseen tulevien suhteellinen määrä lisääntynyt, mutta on vaikeasti ennustettavissa.
 **** Ravitsemuspalvelut poistettu vuoden 2023 alusta lukien PPP-Köökki Oy:hyn siirtymisen vuoksi.
 Luvut ovat tilanteesta 31.12.2024. Taulukossa on otettu huomioon kesken vuoden lähtevät työntekijät.

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Hallinto, kaavoitus ja mittaus					
Tekninen johtaja (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimialasihteeri (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Palvelusihteeri (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Toimistotyöntekijä (oppisopimus)	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Toimistorakennusmestari	0,00	0,25	0,25	0,25	0,25
Liikenne- ja yleiset alueet					
Maarakennusinsinööri (virka)	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhdyskuntatekniikan päällikkö (virka, korvaa maarakennusmestarin)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhdyskuntatekniikan suunnittelija	0,60	0,50	0,50	0,50	0,50
Rinne-/liikuntapaikkatyöntekijä	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Liikuntapaikkatyöntekijä	1,00	0,80	0,80	0,80	0,80
Liikelaikokset					
Kunnossapito- ja kiinteistöpalvelut					
Käyttöpäällikkö (virka)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Vesi- ja viemärilaitoksen hoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
LVI-asentaja (oppisopimus)	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Varastonhoitaja	1,00	0,60	0,50	0,50	0,50
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan ammattimies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kunnallistekniikan työntekijä, määräaikainen	0,50	1,00	0,50	0,50	0,50
Lähetti	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rakennukset					
Talonrakennusmestari (virka)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöpäällikkö (virka, korvaa talonrakennusmestarin)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Teknisen suunnittelun avustaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kirvesmies, määräaikainen	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Palveluohjaaja (virka)	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siivooja (virka)	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siivooja	8,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siivooja, määräaikainen	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitosapulainen	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitosapulainen, määräaikainen	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistöhoitaja	1,00	1,00	1,00	0,50	0,50
Kiinteistöhoitaja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusvalvonta					
Toimistorakennusmestari	0,50	0,50	0,25	0,25	0,25
Rakennustarkastaja (virka)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tekninen lautakunta yhteensä	44,60	25,65	23,80	21,30	20,30
Taivalkosken kunta yhteensä	173,40	144,55	139,90	136,70	135,70

KOULUTUSSUUNNITELMA

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laadintaa ohjaavat laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007, myöh. kunnallinen YTL), laki taloudellisesta tuetusta ammatillisesta osaamisen kehittämisestä (1136/2013) sekä laki koulutuksen korvaamisesta (1140/2013). Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman sisältö ja laajuus voivat vaihdella yrityksen koon, toiminnan, henkilöstömäärän, koulutustarpeen ja -asteen, alan kehityksen, työvoiman saatavuuden sekä muiden tarpeiden mukaan.

Kunnallisen YTL 4 a §:n mukaan kunnassa on laadittava yhteistoimintamenettelyssä vuosittain henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka sisällön työnantaja lopuksi vahvistaa. Lailla taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä edistetään työntekijöiden ammatillisen osaamisen kasvua. Tässä yhteydessä ammatillisen osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan työntekijöille tarjottavaa suunnitelmallista koulutusta, joka on tarpeen työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vastaamaan työn ja työtehtävien asettamia vaatimuksia ja ennakoitavissa olevia muuttuvia osaamistarpeita. Lailla koulutuksen korvaamisesta puolestaan tuetaan työnantajan taloudellisia mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen heidän ammatillista osaamistaan kehittävä koulutusta.

Organisaation tuottavuus perustuu henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin, toiminnan palvelulähtöisyyteen sekä tiedon ja taidon hallintaan ja tietoteknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen. Tuottavuuteen voidaan vaikuttaa lisäämällä henkilöstön mahdollisuuksia parantaa osaamistaan suunnitelmallisesti niin, että kunnan visiot ja strategiat sekä työyksiköiden tavoitteet ja perustehtävä ohjaavat henkilöstön osaamistarpeiden määrittämistä ja koulutusta.

Kaikkien toimialojen henkilöstön täydennys- ja jatkokoulutustarpeet ja -suunnitelmat tuodaan ao. lautakunnalle tiedoksi.

Keskushallinto

Keskushallinnon osalta lakisääteistä kouluttautumisvelvollisuutta ei ole vaan koulutusta varten varatut määrärahat käytetään sellaiseen ajankohtaiseen koulutukseen, joka on tarpeen toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten (muuttuva lainsäädäntö, uudet tai muuttuvat tietojärjestelmät) vuoksi. Koulutusten kesto vaihtelee 1–2 päivää ja ne ovat sisällöltään henkilöstön työtehtäviin liittyviä ajankohtaiskoulutuksia. Koulutuksista tehdään erilliset päätökset esimiehen tai muun vastaavan päätösviranomaisen toimesta. Koulutuksiin osallistuminen pyritään toteuttamaan aina kun on se mahdollista etäyhteyden avulla.

Ajankohtaisia koulutustarpeita vuonna 2024 aiheuttavat TE2024-2025 muutos. Kyseisen muutoksen mukanaan tuomat tehtävät ovat kunnalle kokonaan uusia, joten koulutusta tarvitaan. Taivalkosken kunnassa järjestetään vuoden 2023–2024 aikana tuotekehitystyön erikoisammattitutkinnon oppisopimuskoulutus. Keskushallinnosta koulutukseen osallistuu seitsemän henkilöä. Keskushallinto tulee järjestämään koko organisaatiolle koulutusta tietoturvasta, sähköisen allekirjoituksen käyttöönotosta sekä tarvittaessa asianhallinnan järjestelmästä.

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatus

Kevät 2024

- Koko henkilökunnan koulutus liittyen tukea tarvitsevien lasten hoitoon, kasvatukseen, pedagogiikkaan (toteuttajana mahdollisesti Valteri-koulu).
- Wilman käytön juurruttaminen.
- Uuden vasun käytön juurruttaminen.

Syksy 2024

- Koko henkilökunnan koulutus liittyen työyhteisön hyvinvointiin/positiiviseen pedagogiikkaan.
- Lapset puheeksi -koulutuksia tarvitseville.

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään 1–2 koulutuspäivää, joissa aiheina on ajankohtaiset varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamiseen liittyvät koulutukset. Lisäksi osallistutaan tarvittaessa muihin yksittäisiin ajankohtaisiin koulutuksiin resurssien puitteissa erillisillä päätöksillä.

Perusopetus ja lukiokoulutus

Opettajille järjestetään veso-koulutusta. Iso kokonaisuus lukuvuoden 2023–2024 aikana on henkilöstön ensiapukoulutuksen järjestäminen. Annetaan mahdollisuus osallistua työtä tukeviin koulutuksiin ja saada niistä veso-koulutuspäivä ja -puolikas. Veso-koulutuksena osallistutaan yhteistyössä Koillismaan alueella kuntien kanssa järjestettäviin seudullisiin koulutuksiin. Paikallisesti pyritään järjestämään koulutuksia opetustyön tueksi resurssien puitteissa. Osallistutaan kansalaisopiston järjestämiin koulutuksiin.

Lukion opettajat osallistuvat uuden opetussuunnitelman siirtämiseen opetustyöhön kohdennettuihin koulutuksiin. Erillisten päätösten ja resurssien mukaan ajankohtaiset muun muassa uusiin opetussuunnitelmiin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät koulutukset sekä mahdolliset opettajien ajankohtaiset ainekohtaiset koulutukset sekä muun henkilökunnan ajankohtaiset, työntekijäkohtaiset koulutukset.

Koillismaan kuntien yhteisenä Kuusamon kampus -hankkeen avulla pyritään järjestämään täydennyskoulutuksia lähellä asuinpaikkaa. Parhaillaan tarjotaan muun muassa erityisopettajaopetuksen järjestämistä Koillismaalla.

Muu henkilöstö

Työtehtäviin liittyvät ajankohtaispäivät/seminaarit/neuvottelupäivät/koulutukset (muun muassa Aluehallintoviraston, ELYn, TE-keskuksen, Kulttuuri- ja opetusministeriön/ Opetushallituksen, FCG:n järjestämät). Uuden sivistystoimenjohtajan mahdollisesti tarvitsema perehdyttämiskoulutus.

Nuorten työpajayhdistyksen ja ALU-sopimuksen mukaiset koulutukset resurssien puitteissa erillisillä päätöksillä. Tarvittaessa erityisliikunnan (esimerkiksi kiipeily) ohjaus- ja turvallisuuskoulutusta. Uinninvalvonnan pelastus- ja ensiapukoulutusta sekä niiden päivitystä tarvittaessa.

Kirjaston henkilöstö osallistuu ajankohtaisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastojen yhteisiin tapahtumapäiviin. Mahdolliset muut työntekijäkohtaiset koulutukset erillisillä päätöksillä.

Kansalaisopiston henkilökunta osallistuu Kansalaisopistojen liiton Meri-Pohjolan opistopiirin järjestämiin koulutuksiin sekä opettajien omiin ainealueisiin liittyviin ja muihin ajankohtaisiin koulutuksiin tarpeen mukaan.

Pyritään osallistumaan tietojärjestelmiin ja ohjelmistoihin sekä muihin kehittämis-kohteisiin liittyviin ajankohtaisiin, tarpeellisiin koulutuksiin erillisillä päätöksillä resurssien puitteissa.

Suoritetut koulutukset merkitään OSS-järjestelmään soveltuvin osin.

Kaikissa yksiköissä kannustetaan myös omaehtoiseen kouluttautumiseen.

Toimialalla on varattu koulutuksiin noin 24.000 euroa.

Tekniset palvelut

Toimialan henkilöstö osallistuu koko kunnan yhteiseen henkilöstökyselyyn.

Toimiala käyttää koulutusresurssit toimintaympäristön muutoksiin liittyviin ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin, säädösmuutosten aiheuttamiin koulutustarpeisiin ja työturvallisuus-/työmenetelmäkoulutuksiin.

Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulutustarvetta.

Lautakunta osallistuu omilla päätöksillään toimialansa tarpeelliseksi katsomaansa koulutukseen.

Lisäksi käyttösuunnitelman puitteissa voidaan vuoden kuluessa tarkastella muutostilanteessa olevien toimintayksiköiden lisäkoulutustarvetta.

Toimistohenkilöstö

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v.

Toimintayksiköiden esimiehet (tekninen henkilöstö) ja rakennusvalvonta

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v.

Kirvesmiehet, kiinteistönhoitajat ja kunnallistekniikan ammattihenkilöt

Ajankohtaisia toimintaympäristön muutoksiin ja säädösmuutoksiin keskittyviä työntekijäkohtaisia koulutuksia tarpeen mukaan erillisellä esimiehen päätöksellä 1–5 pv/v.

Erilaiset ammattikohtaiset koulutukset (korttikoulutukset), kuten esim. tieturva-, työturvallisuus-, tulityö-, hätäensiapukoulutus jne.

Oppisopimuskoulutusta toteutetaan soveltuvilta osin muun muassa osa teknisen hallinnon henkilöstöstä osallistuu kunnan järjestämään ja Koulutuskeskus Salpauksen toteuttamaan Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto -koulutukseen.